

200

✓ N 5898

1264 (Julij 1264)

Quintus etiam

Sextus etiam

9/2 w

8343-57

Գ Բ Վ Կ Ա Ի Ս

Կ Ա Չ Ե Յ Ե Ը Լ

Հոգեշահ, յերկուց ճառից Մէյն
 Յօհաննու Ոսկերերանին յԵր-
 րիանդեայ գրքոյ յերրորդ, և՛ իջոր-
 րորդ ճառիցն ուսանաւորէ Լ՛իՅա
 կոր Պատրիարքէ կոստանդնուպոլ
 սոյ. ՚ի շահ և յօգուտ կատարելու
 Թէ կենաց ցանկացողաց: տպիցէ Լ
 արդեամբք հայրապատիւ Տերա-
 ցու Գասպար սերաստեան դպրի
 մեծ Ըմուճայ կոչեցելոյ:

՚ի հայրապետուէ Մէյ Էջմիածնի
 Տեառն Ղազարու մեծի կաթուղի
 կոսի. և՛ ի Պատրիարքու Թէ Մէյ
 Երուսաղէմի, Տեառն Գրիգորի
 Ընաքինազարդ Պատրիարքի:
 Դիւթուին հայոց
 ա ճ ղ է.

Գեկտեմբերի
 (ԺԷ)

Դաստարանի ջնջին
 յովհաննիսի:

Ե ՍԸՆԵ ԼՈՎ ԻՄ Ի Գ Ը

րեանս սքյն Յօհաննու Ասկեբերանի
յանդրիանդեայ գրքով զերրորդ . և ըզ
ջորրորդ ճառսն գոլբարոյակն խրատք
կատարելութե . առաջել համեղսգոյն և անու
շահոտ քան զառակացն Սողոմօնի և Սիրաքայ
(Ի Թե չիցէ աօելս յանդգնութի) . վասնորոյ կա
մեցայ ըստ մտաց երանելոյն զայնոսիկ ժողովել
ի միասին . և փունջ մի գեղեցիկ յօրինել չա
փեալ ոտիւք . և սլարգեալ դիտաւորուք , և տալ
ի ձեռս ամբարւոյն հեշտասիրաց և ողջախոհ
մելեաց : և կամ իբրև զհայելի իմն վարուց , ո
րովք իւրաքանչեւրոք առ այնս նկատելով կա
րողացի զգիմաց հոգւոյն զարաան ճանաչել . և
զքանական գոլն անտուտա իմանալ , և ըստ օրի
նակի ձիոց սանձիւ . և իբր նաւու զեկաւ վա
րել . վասն այնորիկ յօժարեցայ զայնս ոտանաւո

րել 'ի պատիւ սբյ և մեծի վարդապետին եկե-
 ղ'ցւոյ , և մանաւանդ զի 'ի վերայ ազգին իմոյ
 յաջորդ գտայ երանելոյն . զպատիւ նախնոյն
 իմոյ ճանաչելով՝ պարտահատոյց գու, մեկնողօ
 րեն ջանացայ պարզել զմիտ սրբոյն : և կամիմ
 տալ զսա անկատարից խթան կատարելութե .
 կատարելոց՝ պսակ 'ի վերայ պսակի , մանկանց
 'ի դաստիարակ , երիտասարդաց 'ի սանձ , ծե-
 րունեաց 'ի ձէթ պարարտութե . և նպաստ առ
 'ի խրատել զհամբալս . զի մի թարց վկայութե
 խրատք իւրենց երևիցին , և 'ի խրատեցելոց ան-
 ընդունակք եղիցին : և մանաւանդ երկրասէրհեշ
 տացելոց՝ ատելութե պատճառ եղծանելիաց :
 և ևս հարկադրեմ մանկանց դաստիարակաց քա
 հանայից և դպրաց , զի զկնի դասատուութե սաղ
 մուսացնդաւթի , զայսոսիկ սերտելոցն մանկնց
 ոպ զի նորատունկ հասակ նոցին՝ մի՛ թիւրապէս
 աճիցին . այլ ուղղապէս սովաւ կանոնաւորիցին
 որոց բնութն գորով կակղագոյն՝ զանազան ձևոց
 և հակմանց ընդունակք են՝ նախքան զծուին նո
 ցին՝ սովաւ գտանիցին յափշտակեալք յուղիւ
 հասակս՝ և առաջի ծնողաց և բարեկամաց՝ երևի
 ցին մառանք պրտողոց՝ և շտեմարանք պահենի
 խնծորոց : որովք ծնողք նոցին զուարճացին՝ և
 անձ 'ի յերկինս փառաւորեսցի՝ և քս բանն ան
 առ հայր գոհացողապէս շնորհակալ լիցի ասե
 լով

լով գոհանաճ զքե՛ն հայր, ար երկնից և երկրի.
զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց. և
յայտնեցեր տղայոց: որ եթէ կարելի էր, և ըզ
հասակաւ կատարեալն՝ և զմօք տղայսն յղել
'ի դպրատունս վերստին առ 'ինկարել զչնորհ
բանականութե՛ն 'ինոսա, կարի իմն լուսագոյն լի
նէր՝ զի թերևս զբանական, և անբանօրէն ըզ
շարժիլն իւրեանց՝ իձեռն սակաւ բանիցս ուսա
նէին: և մի հասակաւ (բայց անկրթիւ)՝ 'ի վերայ
տղայոց փքանային՝ որք ոչ ինքեանց միայն, այլ
և զաւակաց իւրեանց կորստեան պատճառք լի
նին: որք ծախքան զուսուցանելն զնոսա յասել
զբարի ինչ և զօրհնութիւնստեղծողին՝ թելագրեն
'ի բերանս նոցա զհայհոյանս ասել, և 'ի վերայ
կորստական կրթութե՛ց նոցա, յիմարաբար ծիծա
ղին: և ոչ երկնիցն ապացոյց առնելով զհեղի քա
հանայապետն. որ ոչ խրատելով զօրդիս իւր՝ 'ի
տղայական հասակին. այլ թոյլ ետ արմատա
նալ յանկարգութե՛ն, և անագան մինչ սկսաւ
խրատել զնոսա յերիտասարդութե՛ն, անօգուտ
ջանաց. զի ետես զնոսին խստացեալ 'ի չար կր
թութիւնս՝ վստորոյ լուաւ յայ, թէ մեղք տանն
հեղեայ մի՛ թողցի՝ 'ի յաւիտեան: և պատճառն
էր, զի ձիգ 'ի բաց, և սանձարձակ սնոյց զոր
դիս իւր: և պատճառաւ այնորիկ մեղաց ՚զ երու
թեան տապանակին. և կոտորման խորայելի ա

ուիթ դտաւ: զնոյն կիրս կրեն ամենայն ծնողք,
 որք ոչ 'ի բարին կրթեն զմանկունս իւրէնց յոր
 ժամ 'ի լեզու ելանեն: են և ոմանք որք նախքան
 զուսուցանել զմանկունս 'ի խօսիլ քրիստոնէա
 բար', կրթեն օտար լեզուաւ. և յետոյ ինդրէն
 'ի նոցանէ զպտուղ քրիստոնէական: բայց 'ի
 զո՛ւրջանան. զի զինչ և սերմայէ և թոշակ ե
 տուն. զնոյն տեսանեն աճեցուցեալս ուստիցա
 շեղով սիրա իմ 'ի վերայ այսպիսէց անկարգու
 թեանց. նախքան զունակութի դառնալն. ետու
 զայս սպեղանիս նախապատրաստական. զի
 ամ հասակ 'ի մասնէ ուսցի թէ զինչ խօսիլ և
 գործել պարտ իցէ. առ որ 'ի պարտեզ այս մը
 տանօղքն, կարեն գոնէ զզանազոն անուշահոտու
 թիւնս ծաղկանց առնուլ, եթէ յուլասցին 'ի հա
 շաքու մնձեռամբ յիշելով յաղթօսական արդիւն
 Յակոբ Պատրիարքս կոստանդնու պօլսոյ. որ
 'ի ա՛ճը՛է, նոյիմն Երի ժամ 'ի ոմնի սէյն Յօհան
 նու Ոսկեբերանին զսա 'ի պատիւ
 նորա հիւնեցի որ ասէ:

(Է) Մի հրձու իցիս՝ իմարդկային տուտ կենցաղ,
քանզի խոտ են նման ծաղիկն որ ձան ձաղ.
որ մինչ գիսչիս թարշամին շուտ զէտ նոճաղ,
յորմէ խորշիլն է հանդարտ կեանք անրզ բաղ:

(Ը) Վարտմականս գահացող լեր և ուրախ,
լուծըն թեթև լինի տարմամբ և խըրախ.
ի փորձութեան ամուր կացիր և անխախտ,
զի ճոյլ ոսկի նոքօք լեցիս դու տնայտ:

(Թ) Մի բամբասեր թէ մարդասէր է լ՛ճ,
զի ամենից է դեղ ցաւոց յօրինոճ ամ.
ատես՝ ըզկեանս որ տայ զնհարթ ըստացունած,
մի՛ մեղադրեր զինամոզին նայեցօճ ամ:

(Ր) Վեզ հայեաց մի՛ մեղադրեր օտաբաց,
զի բազումք գոն՝ ի քեզ խոցունած քչր վիրաց
զի դու անտես արարեալ ես զէտ կուրաց,
քոյոյն ես կոյր այլոց տեսող ակնաբաց,

(Տ) Սաղմսեղով զ ՄԾ օրհնեան անդադար,
դեք փախիցեն ի քէն թէ ես դու արդար.
և այն հրպարտն որ դիզացեալ իբրուդար,
տեսցէ թէ զինչ գլխոյն գայցէ շարին դար:

(Ժ) Լ՛ղթք հանդերձ յարթուն մրաօք առնելի
զի մի՛ խնդրեալն էին շեցէ հաճելի.
յամէն ի գործս լ՛ճ է մշտ յիշելի.
զի լիցի միտքն երկին նմին հանգչելի:

(ԺԱ) Չաջութոյն դու մի՛ թողուր սանձորձիկ,
զի առ ամի ուր ոչ կամիս համար ձակ:

լեզուէիդ խնայեա՛ն նմին արա՛ն դու ճա՛րակ,
 զի լեւելաց մի՛ցէ գործի և խօս՛ նակ.
 (ԺԲ) Ըզ մտրս քօ կերթ մշակեա՛ն օրի՛ նօք,
 զի խլեսցին ճար կրթութիւնքն արմա՛ տօք.
 զգործըս բարիս ծածկեա՛ն դու միշտ խնամք,
 Վրկայս կենաց քոյ ըստացիր դու բազ մք:
 (ԺԳ) Ըզ հեշտութի մարմնոյ ատեա՛ն հերքելով,
 Կանձըս հոգւոյդ դու հաւաքեա՛ն ճգնի՛ լով.
 որովայնիդ մի՛ տար կեր լի դու յօ՛ լավ,
 այլ որքան պետքն և մի՛ յախորժն հաճելով:
 (ԺԴ) Մի սիրեր դու ըզփափկնալ կենցաղոյս,
 զի մի՛ շնորհն էին՛ ՚ի քէն տացէ խոյս.
 Թէ որովայն քօ քիզ տացէ խրրա՛ խոյս,
 Թշնամանաս յէէն վանիս ՚ի տար կոյս:
 (ԺԵ) Գու յիտ դարձիր՛ ի կենցաղոյս հրճունաց,
 քանզի ընկճեն ըզքեզ ՚ի մէջ փորձա՛ նաց.
 զէտ մոլեխինդ զօկեն ըզմարդ ՚ի կէ՛ նաց,
 տան ծիծաղիլ ներ ախտալից բերկրա՛ նաց:
 (ԺԶ) Ինչ բաւակն թ՛ուենիս ցրոճել մի՛ յամեր,
 և թէ չուենիս մի՛ կուտեր զայլոս քա՛ մեր.
 զպահ և զաղօթս արա՛ն քեզ զէն և ըն՛ կեր,
 բերդ լռեալի զարտօսը աշացդ առ ըն՛ թեր:
 (ԺԷ) Չոր ինչ մեղար հառաչնօք յիշեա՛միշտ,
 լէր քօ հոգւոյդ դու ողբական երա՛ ժիշտ.
 հառաչանքն է մեծ դիւրութիւն և ոչ վիշտ,
 սուրբ անկողին և հանգստեան մաքուր խիշտ:
 9
 ԽԵՂԵ

(ԺԸ) Սեղճ աղքատաց խընամ դու տորհնապազ,
զի միջնորդեալ առ դատաւորն աննի ազ.
հաշտիլ ընդ քեզ աղաչեսցեն վազն 'ի վազ,
զի մի' դիւայ լիցիս դու ծաղը և աը նազ:

(ԺԹ) Մէջ կարեաց դու հաղորդ լեր եգըթած,
զի միշտ նոքօք հաղորդ լիցիս առ ԱՃ.
զեկեղեցի իբրև զերկին 'ի միա ած,
և մինչ կոխես լեր դու մշտօքդ երկիւ զած:

(Ի) Կայց դու անդէն իբր յԵՅ ատե նի,
բացեալ ըզ խիղճ մտաց քոյին մտտե նի.
մի' ինչ ասեր և կամ խոկար հօղե նի,
այլ գանկատ լեր ըզ քէն գոլ եթ վայրե նի:

(ԻԱ) Զոր ինչ ԼԾ քեզ բաւական է տուեալ,
կարևորաւն այն գոհացիր շատա ցեալ.
Թողով յԱՃ զայլ հոգըս քո ընկե ցեալ,
որքան ըզ քեզ նա գիտէ զինչ պարտէ տալ:

(ԻԲ) Կրթեա՛ գմարմին քոյին բարի վաստկով,
բայց մի' ընդ վայր ձրգեր կարի ճնշե լով.
զի աղեղան լարըն մի' խիստ քարշե լով,
ընդ մէջ հատցի 'ի նշանն ոչ գիպե լով:

(ԻԳ) Ըրբ սակաւուկ դու ըզ գինի իբրու գեղ,
թէ շատ հարկիս ընկալ յերկեր ըզ նա հեղ.
զի քանի քիչ այնքան լաւ է և շը քեղ.
ոչ ըմպողին՝ տայ բարձրագոյն պատուոյ տեղ:

(ԻԴ) Սաստեան ցասման՝ զի հայր է նա մոլութի,
երբքան ըզ շափն արտափսխի 'ի յուզ ման.
արբե

արբեցողն է կամաւոր դե զայրաց ման,
 բարկացողն է յակամայ խննթ 'իցաս ման:
 (ԻԷ) Թեխօթանաս նախքն 'իդեզն ընթանալ,
 մի' հեղդանար դու յաղթելուն ջա նալ,
 ըզքահանայօ պատուով մեծաւ դու ըն կալ,
 գբարինն և եթ ջանա՛ ծանօթ ըստա նալ:
 (ԻԶ) Չտունն Ը սիրով մեծաւ դու յարգեա,
 և ըզտուն քո նմին օթոց պատրաս տեա՛.
 յեկեզեցուջ կաց թե 'ի դուրսն ամբոխ կայ,
 շ'իծփեցմանց բանից ըզմիտդ ամփո փեա:
 (ԻԷ) Ժամանկեյքն որ աստ քո են յաշխարհիս,
 մինչ հեռանան դու մի' երբէք տրամի ցիս.
 յորժամ խորհուրդ ինչ հեշտակիր ունի ցիս,
 զերկրպագելդ Ը յար դեմ կալ ցիս:
 (ԻԸ) Թե մարդկային թշնամութե որ դիպիս,
 և կամ անհարթ բանիւք նոցին տազնապիս.
 զաչդ և զականջող խեց որ ոչ տառա պիս,
 զի յայնոցիկ մշխին քեզ նետք և տա պիս:
 (ԻԹ) Մ ինչ աղօթէս զմիտ քո ՄԸ բեւեռեա,
 թե վայր անկցի վերկալ անդէն սևե ուեա.
 'ի խոկալոյ զայլ ինչ բընաւ դու լը ուեա,
 ընդ սընտեացըն մոաժմանց մաքա ուեա,
 (Լ) Ը դադարին միտք ըզխորհուրդ ծընանիւ.
 անդոյ նըման զինչ և ցանես բուսա նիւ.
 բայց դու զորոմն 'ի բաց խլել հոգ ու նիւ,
 և մշակեալ զբարին պարտիս ընդու նիւ:

(Լա) Խոնարհ կենօք ուրախացի՛ր որ լա՛ւ է,
զի բարձրութիւնն որ 'ի նմանէ անբա՛ւ է.
ոչ վայր ձրգէ, և ոչ զունօղըն դա՛ւէ,

վասըն նորայ վիշտն և երկունքն անցա՛ւ է:
(ԼԲ) Ընքանձգնի՛ր զմերմնոյ դրզկերսն ջարդել,
զի կարացես զոտիս հոգւոյդ դու յաղ թել.
Թէ խօթանաս մարմնով դու մերձ 'ի գրթել,
բուժել ջանա՛ չօջ փափկանալ սաղար թել:

(ԼԳ) Ձե գերգմարմինն հոգւոյն բերե՛ր զվտանդ
գերէ՛ զհոգին առնէ ծառայ յար և ցանգ.
զտկար մարմինդ եթէ բուժել իցէ անդ,
այնքան մինչ զի հոգւոյդ չիցէ չար ժառանգ:

(ԼԴ) Ըզչար խորհդս այլոց բարեօք դու ճնշեա՛
երկնից բարեաց խոկմամբ զմարմինըդ մաշեա՛.
որ ցանկութիւք մարմնոյ 'ի քեզ ոչ միտ ցեն,
և 'ի մշտից դրախտին ըզքեզ մի՛ հան ցեն:

(ԼԵ) Վասն Ը ի՛ր քր ինչ բան թէ իմա՛ նաս,
եթէ նուաստ իցէ որոյ հմրտա՛ նաս.
զայն բարձրացո՛ զի մի՛ գուցէ փրքա՛ նաս,
որ անկատարդ այնու թերևս լըրա՛ նաս:

(ԼԶ) Եւ թէ բարձր է իմացուած քո զԸՅ,
չափեա՛ ըզքեզ և մի զԸԾ 'ի կար ծոյ.
զի քան զտանիլ մրտացն 'ի վեր համբառ նալ,
վախելի է խրրատ տամ քեզ 'ի կար ծոյ:

(ԼԷ) Ըզվատ խորհուրդ սերմն դի՛ւաց դու իմա՛,
երբ 'ի միտ գան զէտ աւագակ դու վա՛ նեա՛.
և սեր

և սերմանողն որ է ինքըն սատա նայ,
 յամ թեղեալ ՚ի քէն լինի փախըս տեայ:
 (լԵ) Յողով ծիծաղն առնէ զհոգին թոյլ և լատ,
 զամ թոյն սանձ կտրէ ճառնէ զայր կա ճատ.
 բանայ զանձին ամ թալինն և զա րատ,
 մեղեալ յօրէնս էին առնէ անհաւատ:
 (լԹ) Գու առնին քո ժամաղօթից սահմանեա՛,
 ըզ թիւր խորհչոս յայն ժամ ՚ի քէն անջատեա՛.
 զի մի՛ ՚ի քեզ ըզ մուտ գտցէ սատա նայ,
 այլ ըզբաղեալ հոգևորօք փախուստ տայ:
 (կ) Ժամաղօթից թէ որոշես ըզբաղ ման,
 ՚ի քեզ ոչ տաս չարին տեղի օթեց ման.
 զի աղօթ քո նմին լինի հուր կիզ ման,
 որով լինի չարն ՚ի փախուստն ասպաս տան:
 (կա) Մեշտ օրինաց դու ընթերցման պարպիր,
 և յաղօթել քո մի՛ շեղոճօքը ըշտա պիր.
 զլեզուդ մտացդ արա՛ թարգման և դը պիր,
 զոչ ինչ խօսել եթէ ոչ զայն որ ըն տիր:
 (կբ) Թե և ըզձեռքդ ՚ի դործ ինչ դու կրկուես
 և ՚ի յայլոց խոկմանց եթէ որ լը ոես.
 Լա՛ն է զլեզուդ թէ սաղմոսել գրգը ոես,
 զմիտդ յաղօթից յիշման էին չըսպա աես:
 (կգ) Չամ գործ նա՛ւ զաղօթ քո կրն քեա՛,
 Ը՛ծային ըզ համայն գործ քո ա րա՛.
 Թարց աղօթից գող հողեղէն զգործդ է մա՛,
 մարմնարսկիզան ոչ ՚ի հոգին վերջա նայ:

(խդ) Կարօտելոց զվաստակդ արա՛ հաւասար,
 դիպմամբ սրբոց զուշարձացիր անդա՛ դար.
 զի քեզ նօքօք օրն երևի բարե՛ բար,
 իբր հայելեօք ցուցանի քեզ յայտնա՛ բար:
 (խէ) Ըզ ճշմարիտ սբն՝ ՚ի դործոյն իմա՛ ցնր,
 իսկ ըզ կեղծեալն՝ ՚ի զուր լեզուէն ճանչեցիր.
 զծառն՝ ՚ի պտղոյն նուրբ նկատմամբ քով ծանիր,
 ՚ի դրժնրկէն խաղող առնուլ մի՛ մօ՛ տիր:
 (խզ) Տեսլէմբսբց զիր ինչ փութա՛ դու, շահել,
 եթե կամիս՝ ՚ի վատթար կիրս ոչ սա՛ հել.
 հայցմանց նոցա սիրոյն ջանա՛ պատա՛ հել,
 զի երկոքեանքն օգտակար քեն յոչ քա՛ հել:
 (խէ) Ը՛նմեղութէ սակրս ճգնիր լի սրբ տիւ,
 ՚ի սրբութէ մարմնով ամբողջ և զը տիւ.
 զի երկոքեանն առնեն ըզ քեզ լուսոյ տիւ,
 և տաճար օրն ուրանոր է քոյդ պա՛ տիւ:
 (լԸ) Ը՛յսպէս պահի հոգիդ էին սբ տա՛ ճար,
 և ոչ ախտիւք լինի զեռուն և պա՛ ճար:
 զի արարիչն ետ քեզ ըզ միտ և հան՛ ճար,
 որով ախտից մարմնոյդ տացես դու վը ճար:
 (խթ) Զիւրկերպարնն հ՛ճեցուէն քեզ շնորհել
 զի կարիցես զչարն և բարն սրբո՛ հել.
 յահեղ ատեանն որ երթիցես պատա՛ հել,
 անդ հարցանիս թե՛ զինչ նովաւ եօ շա՛ հել:
 (ծ) Յօփ կենցաղոյս խորհուրդն յիէն որոշէ՛ն,
 ՚ի սբ մրտաց ըզ մարդն՝ ՚ի յետ առ քար շին.
 մի՛

մի խօսիր դու ըզ չար խորհուրդ զի գնորդ են,
 խօսողքն յանմահ բանի հացէն ոչ ճա շեն:
 (ԾԾ) Մինչ բամբուսիս հայէց 'ի քոյգիս ի ճամասց
 մի թէ գործեալ իցե՞ս զոր այլ ոք գի տաց:
 եթէ չիցես գործեալ զոր նա որո տաց,
 ծուխ համարիր զնորա զուր բան լուտա նաց:
 (ԾԷ) Յորքս զըզկիս ապաւինեա՞ 'ի տե ել
 և որ զըզկեաց կամ զըզպարտանս ետ ձե ել
 տեսցես զմնասն 'ի գլուխ չարին անձրե ել
 որպէս զստոռեր ուր և գնայն հետե ել:
 (ԾԸ) Չայր մեղաւոր չարիքնորսան 'ի կորուստ
 թեպէտ առ պահ մի լինիցին 'ի բա ցուստ
 որպէս զստոռեր երբեմն յառաջ և յե տուստ,
 շուրջ գան զանձամբ մինչև լքցին յամենուստ
 (ԾԹ) Չգրիգորիոս ակրականդեան նկա տեա
 զնարկէոսի զրաբանողսն ո՛ւշ ա րաւ:
 ըզ սրբուհին շուշան պայծառ մրտա ծեա՞,
 լէր համբերող առ Տրն ասա՞ դատ ա րաւ:
 (ԾԺ) Չըպարտու թիքնոցին ոպ յետ դարձան,
 'ի զըպարտացն որպէս 'ի գլուխ կուտե ցան:
 զի որք յԼճ սրտի մրտօք յուսա ցան,
 նբ պսակին յաղթու թեան շուտ դիպե ցան:
 (ԾԳ) Չընչեղու թ կամ թէ ըզ փառս տեսանես,
 կամ զօրու թի կենցաղական դրտա նես:
 զապականմունսն որ 'ի նոսին թէ դի տես,
 աչաց պատրանք գող ըզ նոսին նըշմա րես:

(ԾԷ) Ժուժկալիս դու 'ի նեղուէ շար վըշտի,
առաքինեաց զի այնք օթոց են խըշ տի,
նոքին հանդէս բարեգործացն են մար տի,
տեւել վշտաց որով փորձանքն հանդար տի:

(ԾԸ) Արդի փուշեն առաքինեացն փորձնք,
ընդ այնպիսեաց անց տան ալիք և յոր ձանք.
ցորենոյ հետ սնանին նաև որո մանք,
բայց դու զերկուսն հաւսործանիր քեզ պործնք

(ԾԹ) Առաքինի կէնքն ընդ վշտաց ի բրակունք
աչք Մ են անփոփոխք և յար թունք.
որպէս զՄ ոչ փոփոխեն պատահ մունք,
էոչ ըզ նոսին յինքեանց զատեն ինչ բերմունք:

(Կ) Եւ կամ թէ երբ առաքինի լինի ցիս,
'ի վշտալի նեղութիւն ինչ դու անկ ցիս.
ակնարկութք էին գոլ զայն իմաս ցիս,
հաւատա թէ որդեապէս դու փոր ձիս:

(ԿԱ) Չախորդու թին ընդ յաջողման վիճեցան
երկոցունց մինն և եթ տիրել ջանա ցան.
յարամագդայ ոսկեայ դօտեաւ կապի ցան,
թէ ոչ կարէք դուք գոլ 'ի կեանս ցիր և ցան:

(ԿԲ) Թարց փորձանաց կէնքնէ մեռել ծով աղի
յորում ձրկունք ոչ գտանին յայն տե զի.
առաքինին որ թարց վշտաց պատա զի,
ցորեան է նա յարդիւ մեղաց որ գա զի:

(ԿԳ) Ալչանէ խարոոց և կամնասայլ և սափրիչ,
զժանկն երկաթոյն զհերն 'ի գլխոյն է սրբիչ.
և կամ

8343-569/2

և կամնառայլ զյարդ ցորենոյն անջա տիչ,
 և կամ՝ օճառ զաղո ըլգեստուն լուա ցիչ:
 (կդ) Ըզ մեղաւորըն պատժեցեալ դու ող բա,
 թէ արդարես օրինակ առ և սր դւ:
 քանզի ըզ սուր դատաստանին ունի նա,
 'ի վերայ իւր գլխոյն պատրաստ և ներ կայ:
 (կե) Մայր դու ջարեաց ըզ ծուլուն համարեան
 զուենած բարիդ կողոպտե շուտ 'ի քէն նա:
 և զոր ջուենիս ոչ թողու քեզ ըստա նալ,
 իբրու նախանձ ոչ թողու զոք գերա նալ:
 (կզ) Յորժամ վատթար ինչ դործիցես ամսջիս
 և մի՛ զաշխարհ դու կարծեր կոյր անա ջեայ:
 ծանրը վիռօք ըզ կործանիլդ հառա ջէս,
 և վեր ելման շնորհ յիէն աղա ջիւս:
 (կէ) Եւ ճանճրանաս բարեց դործոցըն վշտօք
 ըզ մշտաւ անձ զերկնից բարիսն երկնայ նօք:
 զի ջարջարանք ժամանակիս ընդ կե նօք,
 ջարժեն զանտի մի կէտ բարիսն համայ նօք:
 (կը) Հաւատացեալ պարտիս ցած դու ամենից,
 մի՛ զայն կարծել վատ ցածու թի համայ նից:
 վասըն սիրոյ՝ թէ ընկերին խնար հիս,
 խնարհելով բարձրօ փառաց պատա հիս:
 (կթ) Մի՛ դանդաղեր դու խոնարհել ի կարի
 զե սէրն իին անտի ոչ ինչ ըզ ջա ըի:
 որ ցածացաւ հրգօրն ի՞նչ միշտ ա ըի,
 ոչ մնասեալ 'ի պատիւ իւր այն բա ըի:
 17

(Տ) ԸՆԴ կրօնելով կամաւ իւրով զչարչարանս
ըզ նախատինս և հեղնելի զկատա կանս .

դարձոյց 'ի փառըս մեր զնոցա ծաղու բանս ,
նստաւ յաթոռ յանպատմելին 'ի կայ անս :

(Տա) Ը ո ոք երբէք դու մի' մօտիք անօ ըհն ,
զի մի' ախտիւք նորին լցցիս մարդկօ ըհն .

և որ ինքեան է անարժան թէ գո վես ,
պատուելի ինչ իւր թուեցցի չարն օ ըհն :

(Տբ) Մ ի խօսակցիք դու ընդ չարաց թէ սիրես
ապա թէ ոչ՝ ըզնա 'ի չարն յորդո ըես .

և շուտ ըզքեզ ախտիւք նորա պրղտո ըես ,
ըզ մուր նորին հաւսար դընես քոյդ յե ըես :

(Տգ) Ը զ մեղուցեալն խրատեա՛ յորդոր մամբ ,
և մի' երբէք չարախօսեր զայրաց մամբ .

զի խրատելն է ցաւակցիւ դրթաց մամբ ,
չարախօսելն ըզ վեր նորին յայտնեց մամբ :

(Տդ) Չերբս սրբոց ատել փուլթա՛ և ըզ դա՛ ,
զի 'ի նոցունց բարի նախանձ յառաջ դայ .

դու առ տնին եկեղեցի զմիտքդ ա ըրա՛ ,
յորում զօրէնս կատարիցես յարա կայ :

(Տե) Ե կեղեցեաւ լըրուան առնու ժողո վուրդ ,
լեր նոցա մօտ տո՛ւր և առ լաւ ինչ խորհուրդ .

Ը ճետարանն իցէ քեզ լոյս 'ի յա դուրդ ,
զի մի' լիցիս դու ծակամուտ կոյր իւր լուրդ :

(Տզ) Յեկեղեցու թէ ժողովուրդք լըրացին ,
հուպ լիր և դու 'ի յաղօթելն նո ցին .

Մեւ "Բյ
"եւեւ"ն

ապա թէ ոչ՝ սաղմոսն բանք քո լի ցին,
 կամ ընթերցուածք Լուսքերոցն եղի ցին:
 (հէ) Լուսքինեաց փառքն եթէ որքան է,
 ի սրբոց փառս ամենայն ոք տեսա Նէ.
 զի անմահ փառքն որ ըզնոսա գրտա Նէ,
 զինի մահուան նըշխար նոցին ցուցա Նէ:
 (հը) Չար խղճութի թշուառելի անդ տեսցես,
 երբ ըզ դիւաց նախանձն շար միտ ած ցես.
 որ հակառակ քեզ սուր ՚ի ձեռսն գրտ ցես,
 և զատամուկսն կրճրուող գիտաս ցես:
 (հթ) Չյանցաւորոք կամի՞ օխրատիւզ ուսողել
 խառնեա՞ ըզբանս ցաւակցականս ՚ի յուշ զել:
 զոյր լսելիքն կարասցես դու կակ զել,
 ըզ սիրտ նորին լուսաւորեալ խաղա զել:
 (ձ) Եթէ ընդ ուրբբս խօսեցիս վասն օգ տի,
 երևելի ճունեալ շնորհիւնն ՚ի սրբ տի.
 զծածկեալն ՚ի քեզ մաքրես զէտ ոսկւոյ զը տի,
 զի հոտ բարեացն որ ՚ի սքս է ոչ ծած կի:
 (ձա) Վարդի գործբս փութա՞ միշտ ճեպելու,
 և մի՞ թողցես կիսակատար շտապե լու:
 մուտ յասպարէզ ՚ի յաղթանակ դիմե լու:
 առցես պրսակ անմահութեան դու յո լու:
 (ձբ) Չբարին գործել դու մի՞ լինիր տաղակցել
 զի այնպիսեաց վաստակն է յոյժ թալկացեալ.
 որք կրկնակի բեռին ներքոյ են կա ցեալ,
 բարի գործոյն և տաղակացման ենթ լը ծեալ:
 Սախ

(ՃԳ) Սախաբան ըզ վիշան՝ ի համբերել կրթ ի ջեր
 վշտաց պահուն զայն պատրաստի դու գալիք,
 նախաբան ըզ մարտ ըզ զէն յանձին դու կալ ջեր,
 ի ժամ մարտին նովաւ յաղթել մատի ջեր:
 (ՃԴ) Ընդ անկարգի խորհրդս քո դու մարտիք
 ընդդէմ՝ նոցա խօսեանց որ ինչ է ընտեր.
 ի սընտոտաց զաչոդ դարձո՞ւ և փախեր,
 զի ծուխ նոցին պղծէ, զողիդ անխըտեր:
 (ՃԵ) Չար կրթութե՛ եթէ իցես ենթ արկեալ
 ըզ նա առնես հրամանատու քեզ բազ մեալ.
 զոր թէ սակաւ՝ սակաւ խրչես աշխատեալ,
 զանձինքդ փուշ տեսցես ի քէն տար վանեալ:
 (ՃԶ) ՂԱՏ սիրել եթէ կամիս՝ վեր մսքուր,
 բաց ի նմանէ զէակս ամէն վարկեան զուր.
 որ թէ աղտոտ անձամբ հրպիս յայն պարզ հուր
 այրեալ տապիս և ըսպառիս զէտ ըզ ջուր:
 (ՃԷ) Վճան զմաստեց սիրելն ոչ ինչ լաւագոյն
 գող կարծիցես բարի և լաւ զըտագոյն.
 զի մայր է նա սբ օրինաց բարեագոյն,
 և ԱՅ Աթոռակից վեհագոյն:
 (ՃԸ) Եթէ կամիս լինիլ Տաճար ԱՅ,
 մշտանունէք զոհ արան նմին զաղօթքո.
 յորմէ իբրու ի տաճարէ քոյդ հոգւոյ,
 ելցէ աղօթդ իբր ի խնկոց սեղանոյ:
 (ՃԹ) Պղչրպին հետ՝ խորհրդակեց մի՛ լինիր,
 այլ ի չարիս ըզ նա հրճուող դու ծախիր.
 զրար

զբարին ատէ և կարծէ գոլ 'ի նա_ ներ,
 և խորատել ամաչէ յոյժ Թափուրն եր:
 (Ղ) Յապահանեալ համայն իրաց զառ կայիր,
 'ի խորհրդեանն ընթրիս մաքուր մերձե_ ցիր.
 մարմնով լարեամբ կենաց հացին գու սընիր,
 փորձիր լապա յայն հուր հրպեալ հրա_ ցիր:
 (Ղա) Եթէ մաքուր խղճիւ մըտաց մերձե_ նաս,
 'ի չար գործոց մեծաւ զղջմամբ հեռա_ նաս.
 զմարմին վարկջին քեզ 'ի մարմին ըստա_ նաս,
 և ճաշակմամբ Լրեան նորա լիա_ նաս:
 (Ղբ) Արով խրատիս զԼՅ մի' տրտըն ջեր,
 հայր է' սիրէ, զսէրն 'ի սրտէդ մի' ջըն ջեր.
 գոհացո՛ղ լեր' մի' զէտ առիւծ մըռըն ջեր,
 մի' լրբաբար յերես Տերոջ քո հա_ ջեր:
 (Ղգ) Եթէ պատժիս օւրախացիր խընգա_ լով,
 եթէ զրկիս լանիրաւիս վարձն յո_ լով.
 Եթէ յերաւ տեղն' ըզգաստանաս ճընջի լով,
 բազմապատկէս քեզ վարձ բարի կուտե_ լով:
 (Ղդ) Ըստուներ և ծուխ ըզտրամականսն իմացիր,
 և զհրճուելիս նոյնպէս ունայն ըզգա_ ցիր.
 զէտ ծուխ շրտուներ այլ շուտ լինին ցան ևցիր
 և անւոյ պէս հողովին միշտ անձան_ ձիր:
 (Ղէ) Յառաջադէմ լեր 'ի բարիս փութալով,
 դանձրս հողւոյդ դու հաւաքեա՛ս գրթա_ լով.
 կաց յերկիւղի յանմահ մահուն խիթա_ լով.
 զի խնդալից յաստեաց ելցես երթա_ լով:
 Զըն

(77) Չնչեղուիվերնոյն խոկմունք տան ցրոնել
 զաստի բարիս տան վասն ինքեանց զըրա շեւ
 սակաւ սակաւ զանանց բարին գըրա շեւ
 նախանձեւըոյն հոգ տանիլ տան առա շեւ:
 (78) Քառանկիւնի ձևն ըզբոլորն ոչ լը նու,
 զհոգին բոլոր և կատարեալ իմն դու.
 որ թէ ըզսեր անեղ էին յինքն առ նու,
 յայնժամ զբոլորն բոլոր սերն այն լը նու:

Վանդրիտնդէայ չորս հըւթ Բորոյնիւն + սԲյ
 Բօհաննու Ոսկէքէրնի • որոյ խորագիրն է,
 Խըրտո՛րդ՝ ՚ի Բոց Թըժեն յաղոյնապատոց • Խեղ
 ինչուցոնէն ՚ի յուրիքնիւն ինանն շճորդն :

Ը Ի Ի Ր Ի Ն Ը Լ Ի Ի Ղ Ը Զ Բ Ը

ըին գործ ըստաց ման,
 ՚ի կենցաղոյս փախուստն է տար
 վանեցման •

Թէ ունիս սէր անեղծ կենաց ցանկաց ման,
 եղծանելեաց դու մի՛ ցանկար վայել ման:
 (Բ) Թի ճշմարիտ կենաց տենչաս անմա հից,
 ընկալ ըզ մաջն յօժարական ըստ ա սից •
 ատեա՛ ըզ կեանս որ անարգել հօլո վի •
 որպէս զանիւ միշտ վերու վայր գրլո ըի:
 (Գ) Բարէցն որոց փոյթ անցանեն վայելմունք,
 և կորրնչին քրտամք կուտեալ ըստաց մունք •
 դու մի՛ ցանկար փո՛ւշ են նոցին փափաքմունք
 անբուժելի պատճառն քեզ ցաճեց մունք:
 (Դ) Ծաղը արա՛դու միշտ զերջանիկս աշխարհի
 ըբ ակտակից Թշուռուիցն և կանց յա հի •
 զի այս վարձուն արժան առնէ անմա հի,
 Ըայն յիմաստնոց նստուցանէ ՚ի գա հի:
 համ

(Է) Համբերուէ սակրս մարտիր անվախ ճան,
 յորս տեսեր զկերդ վկայիցն և ըզ Զան.
 զի և մրտաց մերոց այն զուր տըրտըն Զան,
 առնէ ըզ մեզ զէտ գործողաց ապեր Զան:
 (զ) Բ. ա. քինի դործն է մաքուր և ըն Կտր,
 որ անաշխատ պըտուղ տայ քեզ անխը Կտր.
 էբրև ըզ ցօղ բուսուցանէ զամէն Կր,
 նուխմբ յարգել դու ըզ հոգիդ միշտ դատիր:
 (է) Ե՛ծանելիք են համայն իրք կենցա ղոյս,
 բայց հոգին է անապական ընդա բոյս.
 զանեղծն արա՛ նախապատիւ ՚ի գա հոյս,
 զեղծանելին քան թէ դիցես ՚ի վեր կոյս:
 (ը) Ըզ տրամականս առ ՚ի կրել պատրաստ լէր
 ըզ շահաւէտն արա՛ նմին դու ըն կեր.
 ՚ի յՄ ըզ հեշտալիս մի՛ խընդ բեր,
 և զօգտակարն և եթ հայցել մի՛ լը ուեր:
 (թ) Չի զհեշտալին թէ և տայ քեզ բարկանայ
 և թէ տացէ շուտով եղծեալ հընա նայ.
 զարքատութիւն մի՛ քամահեր անի մայ,
 զի անըզբաղ վկայ լիցիս յարա կայ:
 (ժ) Գրու մի՛ հրճուէր ընչեղութի՛ հոգօք լի,
 զի հոգ նոցին առնեն ըզ քեզ եղկի լի.
 և յակամայ թողուն ըզ քեզ խրղճա լի,
 ափ մի հողով զաչերդ առնեն փակե լի:
 (ժա) Մերձ ՚ի լիւսնան է գործն յիմր պղերգին
 որ սլատրաստի նա ՚ի տանջանս լալա գին.

ոչ է հեռի ամառն 'ի մէնջ ջերմա գին,
 հանդերձեալ կեանքն որ մարգարիտ է անգինը:
 (ԺԲ) Իստաւորէն ոչ ինչ ծածկի յանցանաց,
 ոչ փուշ և ոչ վարդ և ծաղիկ շուշա նաց,
 յորոց ոչ ինչ անգիտանայ ակն այն բաց,
 վրիժառուն և ներելեաց մեղա նաց:
 (ԺԳ) Մինչ մեղանչես 'ի հրեշտակաց ամաչեա
 որոց բազումք մօտ առ քեզ կան բացա չեա.
 մինչ չեն գորեալ ըզ մեղոս քո ճանա չեան,
 դատաւորին զմեղայն շուտով դու գո չեան:
 (ԺԴ) Ընդամանդեայ գրչաւ գրեն 'ի վի մի,
 ընթեռնլի յահելն ատեան մի առ մի.
 արկանելով զամօթալիսն 'ի դի մի,
 և թռչնոյ պէս ըմբռնելով 'ի վար մի:
 (ԺԵ) Ուրեմն 'ի չար դործոց 'ի բաց հեռացուք
 սակրս լծոյ դատաւորին հոգաս յուք.
 և զամենայն ախտ որ 'ի մեզ վարես յուք,
 և զհեղգուրն աշխարհական փախուս յուք:
 (ԺԶ) Չդատորկուրնիմն դու գոլ չարտուգան
 և ժրացիր նախքան զըմպել քո ըզ գան:
 մի' ասեր թէ մահն է հեռի շանա գան,
 յանկարծ դիպի այնց որ ոչ ինչ առ ըզ գան:
 (ԺԷ) Չայս անհոտաա կենցիղ որ ոք միշտխակոյ
 ոչ ինչ նըմին լինի գրթման առար կայ:
 ըոպեական զոճարձալիքս որ ներ կայ,
 մի' լեցին քեզ հեշտախտութեամբ ներհակայ:

(ԺԲ) Չեկարթեն քեզզէտձուկնորան 'իկորուստ
Ժաիս հարկանեն զկորստեամբքով' իբաղուստ
մի' փորձուէց ցանկար այլ տուր ըզփախուստ,
թէ քան յանկարծ ցոյց զօրութի՛ն յամենուստ:

(ԺԳ) Չարտօսք աչաց ազբաթին մի' առներզանց
զի և ըզբոյր էնն ընկալցի գերա զանց
որպէս աղքատն է մուրացիկ ճոխ ա զանց,
դու մրտոյ Տեառն ես մուրացիկ զէտ եզանց:

(Ի) Իմաստուին է գերընտիր ըստացու ած,
է' միածին և միայն հուպ առ ԱՃ.

Ըռաքինի վարքն է հանդերձ յօրի նած,
զայն ըզդեցիր զի մի' իցես մերկա ցած:

(Իա) Չգործըս բարիս դու յօրինեանձաղկաւէտ
զգեցո՛ նովաւ զ ԱՃ որ է ընչաւ շէտ
որ զարարածս ծաղկենըկար երվնաւ շէտ,
զգեցոյց բարեօք զի մի' իցեն մերկ Ըանպէտ:

(Իբ) Որք 'ի յերկրի շարժականք են և դողան,
յերկնի գործեան որք ոչ ոստին և սո ղան
զի ոյք կապտեն և աստ 'ի մեղոս լո ղան,
նոցին մասունք անդ ոչ մրտեալ շողշո ղան:

(Իգ) Իփափկուէց պարտ է խոյս տալ և արժան
զի առքարչեն ըզ մարդն 'ի գործ խիտտ ասժան
արբեցողաց զէտ թափեցմանըն դա ժան,
յետոյ անպէտ տան հառաչել և ա ժան:

(Իդ) Չ խորհդ մաքուր և անորատ դու ընտրեան
ըզ թիւր խորհդս 'ի հոգւոյդ բաց դու վարեան

զի ըզ մարմինդ ասպականեն անխը նայ,
 և ըզ հոգիդ պղծեն աղտիւք յարա կայ:
 (ԻԷ) Բարիք կենացս ոչ յաջողին անաշխատ,
 զմեզ 'ի բաց Թո՛ղ տան քեզ բարի ըզխըրատ.
 ոչ գըտանես դու 'ի մեզ ինչ զանա րատ,
 առ Էն միայն գտանին այնք յոյժ առատ:
 (ԻԶ) Ըզ բարին գործ աշխատուք դու գործեալ
 ըզ շահն անտի անհուն Էանգին մըտա ծեալ.
 զաշխատուին առօրական դու կար ծեալ,
 ըզ վարձն անհուն յաշխտենիւ ըզգա ծեալ:
 (ԻԷ) Արք 'ի յիմար հեշտուիս ինչ ծընկեցան,
 Է 'ի սակաշ ինչ վայելս ախտից գըրկեցան.
 բայց 'ի յերկար տանջանս հոգւոյ ընկեցան,
 տուամբ մեղաց զէտ շուն ախտիւք պրկեցան:
 (ԻԸ) Արողկէնքնեն յոյժ անմիքուրք Էաղանդիք
 շուտ աղտեղիք որք 'ի նոցունց ոչ շեղիք.
 անասնական ոգւոյն ետուն ըզ աեղիք,
 վընասեցին զոգիս նոցին շատ լեղիք:
 (ԻԹ) Չամենայն ինչ եղծանելի համաբեալ,
 զառաքինու Թիւնըն անեղծ դու վար կեալ.
 զանասնական կենցաղս 'ի քէն տար վանեալ,
 հրեշտակական կենօք յերկինս դու պարեալ:
 (Լ) Իմաստութեան կենաց խընամտար յօժար,
 զի առ նովաւ եակք են մի մէտ նըժար.
 նովաւ արար Աճ զԲ. դամ ոսկե շար,
 շնորհիւ ըզնա Բ. Ծացոյց դիւրաբար:

(ԼԾ) Թե զորովայնդ արգելուս շատ յուտելոյ,
և ըզ լեզուդ արգել 'ի շատ խօսելոյ,
զե մի' պորտոյդ ծառայ լիցիս խոսելոյ,
և մի' լեզուքիդ անազատ տեր թեքելոյ:

(ԼԹ) Սիրեա՛ս զ ԼԾ դու քան ըզ քեզ առաջել,
զընտանիս քո վասն այն սիրել դու յա շել,
զմաքուր սեր քո նըմին ջանս գրբա շել,
առ ախտաւորս մի' կամիր զայն զըրա շել:

(ԼՊ) Լէր դու ժուժկալ 'ի նեղուէ որ արժան,
զե պսակաց սրբոց լիցիս դու բա ժան,
զորովք տանջանքն որ կուտակիւր զէտ խուժն
համբերեին թեպէտ եին այնք դա ժան:

(ԼՂ) Է՛ երանեալ որ վտանգի չարա չար,
բայց թշուառէ թե ինքն այլոց զայն ա ըար,
զե որ տանջէ ժառանգ Տեառն է կամարար,
և որ տանջէ դիւանց է գանձ և ծր ըար:

(ԼՃ) Պահոցրն հաց հոգւոյ յագուցն է բարի,
որ ոք այնու թէ զինոքորի է ա ըրի,
զի ազատ է և հեշտութեամբ ոչ վա ըրի,
քաղցիւ թըքոյն մահ տայ ցձին այն չա ըրի:

(ԼԵ) Սուրբ և մաքուր է աղօթիցրն Սեղան,
քանզի զ ԱՃ յորմէ բարիքն տե ղան,
'ի խնդիր մեր քարշէ զէտ նիւթ մաքնիսեան,
առնէ զհոգիս նըմին մաքուր ետե ղան:

(ԼԶ) Զարդարուի մի' կարծեր ինչ վայրապար
զե ամեննց է նա բարի պատրս պար
առանց

առանց նրմին համայնքն անբոյս առաւ պար,
 յարմին ծառոց ունին եղեալ սուր տաւ պարօ
 (Ը) Թեւեբրմանես դու ՚ի յազքտուն իբր յանդի
 զքոյդ սերմանես ՚ի նոցին սբ արդան դիօ
 զի օտարին չար քան զորոմն աւան դիօ
 և է կորուստ իբր օտարին պատան դիօ
 (ԸԹ) Որորմածն որ ջնցէ արդար մի շա է կոյր,
 որ տայ աչաց անզանազան նա սրն գոյրօ
 կամ է ծաղիկ ինչ նեխեցեալ ժահաւ բոյր,
 որ ըռնդաց ոչ տայ զանուշ հոտ և բոյրօ
 (Խ) Արեան զերկիր զոր և կարես դու հըն ձել,
 վստահացիր զանվար երկիր դու հեր ձել
 մի՛ երկնչիր զմահուն երկիւղ դու սան ձել,
 և զբաջու թիւն հոգւոյդ թոշակ դու գանձել:
 (ԽԱ) Բռաքինեաց այս է պատկեր ճրջմարիտ,
 յառաջադէմ գու ՚ի բարին որ վը ճիտօ
 և համբերել վշտաց և գու ողջաւ միտ,
 զմահն համարիլ քրնոյ պատկեր ճրջաբ րիտ:
 (ԽԲ) Չառաքինիկէնըն պատուեալ ոչ խաբամբ
 այլ և զտեսողսն Զանա՛ օգտել շահեց մամբօ
 զգեղեցիկ բանն ասել պարտ է հիաց մամբ,
 կատարողին ունկրն դրնել հետև մամբ:
 (ԽԳ) Չի որ գործով ոչ զոր ասէն կատաւ րէ,
 նա ՚ի բանից իւր պատկառիլ ոչ կաւ րէօ
 այն գեղեցիկ խօսիլ ըզբան հընաւ րէօ
 որ ըզգործ իւր բանից իւրոց յարմաւ րէ:

(ԽԴ) Եթէ երկնից բաղձաս մի՛ ինչ որ յերկրի,
 ունիցիս քեզ որպէս վախճան ինչ բա ըրի.
 զի ծանրաբեռն առնեն ըզքեզ հոգօք լի.
 և ոչ թողուն վերաթռչիլ 'ի յերկ Նի:
 (ԽԵ) Մի ախորժեք փարթամանալ պատճառաւ
 աղքատասէր ինչ լինելոյ աղա քաւ.
 զի 'ի գոյից օրինադրեաց տալ կըշ աւաւ,
 անհուն բարին որքան ունիս ինչքս բաւ:
 (ԽԶ) Եթէ բաժուի մի պաղջուր ետուրտընանկին
 ոչ կորուսեր ըզվարձն յողով քանա կին.
 ապա ո՞րքան ըզփոխարէն դու ան գին,
 առցես յիէն վասըն տուեալ բոլր ըին:
 (ԽԷ) Մի զանց առներ դու աղքատին ցօւակցիլ
 'ի մարմնացեալ Բանէն ուսեալ կարեկ ցիլ.
 որ էջ յերկնից բնութի մերոյ հաղոր գիլ.
 զմեզ 'ի կրթել իւր աղքատացն ողոր միլ:
 (ԽԸ) Մի ասեր թէ պատժեմ ինչէն զթշնամին
 զի դատաւոր արդարադատ կայ յեր կին.
 մի՛ ախորժեք փարթամանալ լիո վին,
 կամ փափկանալ փառաւորիլ բընա շին:
 (ԽԹ) Բողորքըն քեզ եզճանեւիք թուեց ցին,
 միայն անեղծ համարեա դու զքո հո գին.
 'ի մեռելոց վերայ մի՛ ինչ ողբաս ցես,
 զի հասարակ է ճանապարհն յոր գի մես:
 (Տ) Ըրդ երանեալ միայն դու զայն գիտասցես,
 թէ ժամանեալ յեզըն բարի զօք անս ցես:
 ըզմե

ըզ մեղաւորն՝ և մի՛ զազքատնըն լաց ցես,
 որ զմին յընչից, զմինն՝ իբարւոյն զուրկ գիտես:
 (Ճա) Չի մեղաւորն այժմէն առնու զոր ցանկաց
 բարւոյն փոխան եթէ աստէն ինչ գոր, ծեաց.
 իսկ աղքատիկն որ յսփոփմանց զուրկ մը նաց,
 անդէն արժան լինի անգին պըսա, կաց:
 (Ճբ) Դու հեգնելով ծաղըր արան զայս կենցող,
 որ անձոյ պէս միշտ հոլովի անյա, պաղ.
 և ըզ դուչ լեր դու ՚ի գրբոյն որ ա, ճաղ.
 անկանողին նիրհեցողի չար ըզ, բաղ:
 (Ճգ) Ընդ Ը՛յ բազում խօսեան աղօ, թիւք,
 և ընդ մարդկան սակաւախօս լեր բա, նիւք.
 բայց յերկոսեան լեր դու կրթեալ օրի, նօք,
 զի բանք քո միշտ համեղք իցին լի օդ, տիւք:
 (Ճդ) Ը՛րտասուքն է ներ աղօթից բաղա, նի,
 սրբիչ մեղաց՝ քրտանց փրկչին ընտա, նի.
 Թէ արտասուճես ներ աղօթից քոց բա, նի,
 յիշեան զվասն էրն առցես լիով գերա, նի:
 (Ճէ) Չօրաւորաց ՚ի կեանս այս մի՛ երա, ներ,
 Թէ հզօրք են դու յայն մի՛ ինչ նրէա, տեր,
 քանզի հզօրք հարցափորձին դեր ՚ի վեր,
 սաստիկ ըմպեն զգան հարուճածոց կարե, վեր:
 (Ճզ) Պարա և արժան էր վաստակել աշամայ,
 և մեք տքնեալ յօրէնս էին անխը, նայ.
 ըզ հատուցումըն շահէաք սակս նո, րայ,
 անշարժ կացեալ ՚ի դրախտին ադի, նայ:

(ԾԷ) Հարկաւորեր մօրն Նւայի վճտան գել
 ժառանգակցացըն բօթալի սուգ բե
 զե մեք վշտացըն կամելով համբե
 փոխեալ զանէծքն 'ի յօրհնութի անար գելը
 (Ծը) Որով կամի ասել նքն Ոսկիա
 Թէ օչէր պարտ գլխոյն կնօջ գոլ ներ
 զի այր քաջ է հոգին մարդոյ բանա
 Թոյլ և մեղկեալ մարմինն իբրև իգա
 (Ծթ) Ուստի հոգին Թէ ժըրանայ 'ի բարիս,
 և ոչ Թողու զմարմինն երթալ 'ի ջա
 զեւր և մարմնոյն հոգայ ջանիւ ըզ կա
 զօրոյ նմանըն տեսանեմք յաղօ
 (կ) 'Ի գործքս քո 'ի մաստութեան ճըրագաւ,
 վարիք գու միշտ լուսաւորման աղա
 զե Թէ չար ինչ էանց ընդ քեզ կամ Թէ լաւ,
 տեսանիցես այն զուտ լուսոյն հայե
 (կն) Դատեսցուք մեք զանձինրս մեր վն օգտի
 և դատաւորն ընդ մեզ սիրով շուտ հաշ
 քանզի խնդայ մինչ տեսանէ հաշա
 զբեռն մեղաց ցրուեալ 'ի մէջ անհե
 (կբ) Թէ գործեմք ինչ ազտեղի նա ցա
 Թէ լուանամք զհոգիս խնդայ յերա
 զի որք զհանդերձ կամին պահել 'իպա տուի,
 յաղտոյ մաքրեն տան 'ի սասպատ գըրա
 (կգ) Սխեքնզ յյտնիլ վիրց հոգւոյն բուժեսցք
 զե մի՛ յետոյ անշահաբար գուժես
 ցուք

զմեր ակտացեալ հոգին պատժօք տուժեսցուք
 դառնն դեզոյն համբերու թք ժուժեսցուցուք
 (կդ) Սրպէս կապէլքըն դժոճարաւ ընթանան,
 այսպէս և որք ունայն կենօքս յօրա նան
 զբարին գործել յոյժ դժոճարաւ կարե նան,
 թէ և կամին և հոգևով ջախի ինչ ջա նան
 (կէ) Պարտէ ատել և միշտ գարշիլ 'ի մեղաց,
 յատեցմանէն թէ և վրտանգ դայ կե նաց
 զի այն վրտանգ զակըն բանայ ըզմը տաց,
 առնէ ըզմարդ արթուն զգոյշ աչք 'ի բայի
 (կզ) Չղջացողին դեքըն լինին հակառակ,
 պէսպէս գանիւք առնեն ըզնա խայտառակ
 բայց 'ի քաջաց լինին նոքա խիտտառակ
 այլ ոչ դառնան անգամ մի այլ յայն ծուղակի
 (կէ) Է՛ մեղաւոր որ ոչ ըզմեղս ատիցե,
 դատապարտեալ զինքըն այնու ծանխցե
 թէ և արդար և 'ի մեղաց սուրբ իցե,
 ոչ ատելով զինքըն գործօղ դիտասցե:
 (կը) Ո՛հ թէ որ ոք ոչ ատելով մեղանջե,
 վայ գործողին թէ զինչ ասել բարբանջե,
 որ թարց սիրոյ որպէս պղինձ ղօղանջե,
 կամ գիշակեբ ագաւաւոյ պէս կարկանջե:
 (կթ) Ո՛ր ոք յընկեր իւր մեղանջէ դու սրգան,
 որ լացըն քեզ 'ի մեղանջելդ արագ գայ
 զի ամէնքս եմք պարտուց մեղաց ենթա կայ
 և բարկու թէն լ'յ նիւթ էառար կայ

(Տ) Ըզ գլորեալն եթէ կամիս որ կանգնես, նես,
 ըզ մեղոս քո նմա զէտ վերք յայտնիցես,
 զի հասարակ բժշկանոց շինես, ցես,
 զայն և ըզ քեզ դեղոյ կարօտ դու ցուցցես:
 (ՏԶ) Եթէ ասել և կամ դործել ինչ ջանաս,
 թէ և փոքրեն յանցանքդ 'ի յոր յորանաս.
 զպատասխանին պատրաստ արան թէ զինչ տաս
 որ ողջախոհ դու երկիւղիւն այն մը նաս:
 (ՏԷ) 'Ի ու 'ի մեղացն տանջանաց միշտ երկիր,
 և յամօթոյն մեղաց յաւէտ ընկըր կիր.
 զի անչափ սանձ են յանցողաց այս երկիր,
 որք տան հայիլ գետնակորեալ 'ի յերկիր:
 (ՏԸ) Հանձերձեց բարիքն յուր վանքան են,
 յոյժ գեղեցիկ և հեշտալիք անցան են.
 այլ սուտ կենացս որ զմեզ գերեն գրքաւ են,
 զէտ պղպձակ ծուխ և վիրաց շարան են:
 (ՏԹ) Մ'ի սերմաներ դու ըզ չար խոտ խուզելի
 մե'րձ է ամառն և փուշ մեղաց կորզելի.
 իսկ թէ թողուս դառնայ 'ի նիւթ կիզելի,
 այրէ զմարմինդ ընդ հոգւոյդ քոյ նազելի:
 (ՏՐ) Արդ կեղծաւոր է կենցաղոյս հեշտուի,
 յաւել ըսաց նանիր սորին մեծու թիւն.
 փոքր ինչ համբեր և տեսցես զիւր գարշու թի,
 զխոտըն ցամաք զթարշամելոյն դեղնու թի:
 (ՏՐ) Յամէն չար գործ զինէ՛ զինքըն սատանայ
 և զոր ոք զէն առեալ ինքեան ըստանայ.

7

Եւ յայն ժամս յոյժ ջարաջար անխը նայ,
 որպէս կատու ինչ ընդ մրկանց զոր որ սայ.
 (ԿԷ) Ըզ թշնամին կամի՞ս առնել դու տրկար,
 զթեւըս մեղրէին թէսկտ և է օգտա կար.
 Խիստ սլարուրեան թռչման լիցի նա ան կար,
 ապա թէ խաղ արան զայն ճագ ապի կար:
 (ԿԸ) Ը մբարըշտին վայ և եղուկ բիւր անգամ,
 յորժամ համայնք լուսաւորին յարա ժամ.
 նա խաւարի ինքըն զէտ կոյր շանըզ գամ,
 դատաւորին տայ զոր չունի և մի գամ:
 (ԿԹ) Ը յոր մի պըղերդ որ զքանքարն է թաղէլ,
 գործ յածելոյ զայն որ 'ի բացէ թո ղեալ.
 ունելով զայն իբր չունօղ է ե ղեալ,
 'ի բաց բառնան զոր ծուլու թք է գա ղեալ:
 (Ճ) Վայ և եղուկ մեղաւորին անզըզ ջի,
 դատաւորին խրստի գընայ առա ջի.
 յորմէ տոճեալ շնորհն 'ի բաց պահան ջի,
 և մերկացեալ 'ի հուրն անշէջ միշտ տան ջի:
 (ՃԲ) Վայ զաւելին ստացողին ճընջե ղի,
 ընչեղու թիքն 'ի նրմանէ տան տե ղի.
 'ի հուրն անշէջ մեծատան պէս ետե ղի.
 ցրուի յերես հողմոց որպէս մըղե ղի:
 (ՃԳ) Վայ և եղուկ ամբարտեւան մարդոյն միշտ,
 երբ թաղեսցի յանկողնի հոլն իբր 'ի խիշտ.
 յայնժամ տեսցէ թէ զինչ էր ինքն ամբարտիշտ,
 և յոր պատժոց պատիժ անկաւ 'ի ջար վիշտ:

(ՃԳ) Այլ և եղուկ բողասիրին անվախ ճան,
 զի աղտեղէ զփեսայական պատմու ճան.
 ոչ մտանէ յարքայութեան խրրախ ճան,
 ճոճազրկեալ որպէս ըզհաւ կարկա ճան:
 (ՃԴ) Այլ արբեցող թշնամանիչ վատ արանց,
 ընդ սպանողս 'ի հուր անկցին որ ան անց.
 ոչ են մարդիկ' և ոչ տանջին ընդ մարդ կանց,
 դե են խելառք վիճակակցին և եր կանց:
 (ՃԵ) Վրասկացելոց նմանապէս վայ տա լի.
 զիտ զոճարակ պարարին խիտ իւղա լի.
 որ գեհնոյն լինին յարմար այրի լի,
 յապանդ ածին շղթայակապ գերի լի:
 (ՃԶ) Երանի որ՝ զնեղ ճանապարհ մշտ գընայ,
 պսակազգեստ նա 'ի յերկինս ընթա նայ.
 Երանի որ՝ հեշտութի ոչ յորա նայ,
 'ի մեծ մարտին զդեսըն կոխէ անխը նայ:
 (ՃԷ) Երանի որ՝ մաքուր կենօք պատա ղի.
 չար ցանկութից ոչ տայ երբէք ըզտե ղի.
 անկեղծ սիրով առ 'ի բարին ըզբա ղի.
 դատէ զաշխարհ ըոչ դատի յորն ահե ղի:
 (ՃԸ) Երանի որ՝ ըզբարձրագոյն վարս ու նի.
 և զինքըն ցած ջնջին նոճատ վարկա նի.
 զի այնպիսին նրմանօղ է Յի.
 աթոռակից յետոյ նըմին եղա նի:
 (ՃԹ) Երանի որ՝ 'ի սիրտ լեզուին ունի գի.
 զօրենս էին և յամէն ուր խոկաս գի.
 զի

զի այնպիսին 'ի խորան տն հանգի ցի,
 վայելչութեամբ տն Մ բերկրեալ ցի:
 (Ղ) Արանի որ՝ զգործըս բարիս բազմա ցոյց,
 յորն ահեղին ըզ բարեխօս շատա ցոյց,
 ուր զբանըս սոսկ՝ զէտ սուտ վկայս տար փախոյց
 զգործըս բարիս թագիւ պճնեալ նա ե ցոյց:
 (ՂԵ) Արանի որ՝ ապախա չարար զբարին գործ,
 'ի դատողին հեծանոցէ կայ ան փործ,
 խաչին յենեալ մնայ անշարժ և ան կործ,
 ոչ ծրէծրէի զէտ պատանւոյն այնմիկ ձործ:
 (ՂԶ) Արանի որ՝ զգործըս բարիս զարդա րէ,
 նախքան զվառիւ անշէջ հրոյն յարդա րէ:
 որով քննի թէ ոք սբ և արդար է,
 և ոչ խրոխտ որ այրեցման յարմար է:
 (ՂԷ) Արանի որ՝ 'ի կենքն անեղծ այն փութայ
 զորայս բարեց բարձեալ յինքեան ընթանայ,
 զի մերձակայս նոր սկսեալ վերջա նայ,
 ապականի շ'ի մահ ձգեալ հընա նայ:
 (ՂԸ) Արանի որ՝ ցրուէ զվատթարս 'ի տրդվի,
 և մաքրապէս գատաւորին մերձ բազ մի,
 վախճան բանիս, զոգիւ անփոյթ առներ մի,
 զի հանդերձեալ խառնիս յանմահն երա մի:

✠

✠

Ընկերացոյն Պարճաւ խրատակն անբ
րնէս • Սպանաւորէալ 'ի Յնդ Ըճաբան
նկէնէալ Պարբերէ Կարանդնու
Պոլսոյ :

Ը Յ Ե Լ Ո Վ Ի Մ Ի Պ Ը

զերգութիւնս մարմնաւոր հարցոյ
'ի խրատել զորդեակն ձեր, (որ մա
նաւանդ դուք ինքնին կարօտէք խրտու)
վսյկամեցայ զձեր պարտքն հատուցանել
ոսկի զուք և ես՝ ազատք ե զիցուք 'ի
դատապարտութիւն յանզգամիլն մանկանց
զայս տետրիկս կարճ վնկիւք յիւր սերտեց
ման պտճառաւ, Յս որդայ ոտիւքն շարա

գրեցի: ունի զի դուք հարքդ սովաւ ճանա
չեցէք զանցեալ ժամանակին ձերոյ ան
սանձ և անպետ և ընդ վայր շարժմունսն .
և զըջացեալ վն յընդունայն անցուցանե
լոյ զկեանս ձեր . քոնէ սովաւ խրատիցէք
զորդեակս ձեր իբր զարթուցիչ խթանաւ
և իբր կամեասայլիւ զկեղեւնս մոլութեց
յորդուոց ձերոց թօթափելով . և իբր խար
տոցաւ զժանկս նոցա մաքրելով : Ար ոչ
թէ վասն իմոց պարծանաց , այլ զի քոնէ
մանկունքն ձեր սովաւ մասնաւորաբար
կրթեցին 'իկրօնս Աճպաշտութեան , և 'ի
քաղաքական վարս . ես հարկեմ և պա
տուհիբմ համայնից զզաւակս ձեր ուսու
ցանողաց թէ քահանայից , և թէ դպրա
պետաց , և դուք ևս աշաչեցէք զնոսա ,
զի զկնի ընթերցման սաղմոսին , զայս
տացեն սերտել , և բերան առնուլ մանկանց
ձերոց . որ եթէ և դուք հետևիցիք այս
խրատական տետրակիս , կարէք իմանալ
թէ անցել ժամանակն ձեր և նարդենույս
յորում կեայք . ընդունայն և տմարդօ
րէն , և ստուերապէս իցեն անցեալք . ուստի
կատարելոցդ զբանս Ասկեբերանին ետու
վար

Վարժիչ կրթութեան բարուց , և զայս
 մանկանց ձերոց . և ձեզ մանկաբար շարժո
 շացդ : զոր անմեղադիր տունելով զմերս
 համարձակութիւն՝ ո՞ղջ լերուց
 'ի սր :

Երազրեցաւ Բողեամբ յորդորողի սո
 րին . հայրապատիւ Գառայար սերասուն
 ցաւագար Իպրի :
 (Խ Ճ Ղ Ղ .)
 Վեարժարի (Խ)
 'ի ՍԷ Լ՛Տ ածին ,
 'ի Պատրիարքարանի
 մերում :

✠

✠

ԵՆՈՒԿ
ՅԻՇՆԵԶՕՐ
Ծննդեան,

որպէս վայել կականա	կան.
ծրնար յայնժամ լացողա	կան,
թէ անկայ ես յաշխարհ խո	տան:
որպէս առամն այն նախնա	կան,
իբր յարգանտէն առինա	կան.
եղեալ յաշխարհս թափառա	կան,
վայ տայր անձին իւր լալա	կան:
Մանիւր զայս կեան տեղի զըջ	ման,
ճոր արուստեաց և հառաջ	ման.
և ոչ տեղի թիծաղեց	ման,
զի անդէն դայ վայն ողբաց	ման:

Մինչ էր ադամ յանմեղու
 ունէր մաքուր զիւր խրղճմբ
 'ի դըրախտին այն փափկու
 ո՛րպէս ճեմէր թարց տրամու
 Ըյլ երբ մեղաւ յիմարս
 փառս ստանալ անեղծա
 կորոյս զունեալն սեպհա
 և զոր չունէր ջեղև ար
 Ընմեղդ ադամ տիօք ման
 մի՛ ադահեր գոլ զըրա
 լեր աշակերտ գիմոկրի
 զերօք կենաց լեր ծաղրա
 Մո՛ւտ 'ի յայգիդ անմեղու
 լէր այգեկու թ հաւաքա
 յամէն ծաղկանց և մրդա
 հիւսեան սլակ քեզ հոգե
 Գու մինչ էիր յանմեղու
 զսպիտակ կաթըն մայրա
 Ղամբէիր քեզ սրնրնդա
 'ի նշանակ քո մաքրու
 Չայն կերակուր բարոյա
 ըզ մաքուր կեանն անմեղա
 քեզ առ կերլի սրնրնդա
 գունով փայլել դու կաթնա

Թեան,
 տան.
 Թեան,
 Թեան:
 կան,
 կան.
 կան,
 Ժան:
 կան,
 Ջան.
 տեան,
 Ժան:
 Թեան,
 կան.
 կան,
 կան:
 Թեան,
 կան.
 կան,
 Թեան:
 կան,
 կան.
 կան,
 կան:
 Ըդամ

Լ'դամ Ալեւ որք զմեզ ծը
 որքան էին յանմեղու
 մաքուր պաղովքն առինա
 սրնանէին հրեշտակա
 Բայց երբ եղին արաքսա
 քրտամբ ուտել զհաց ասա
 գործել զերկիր ուտաի ա
 փրշոց եղին տատասկա
 Տարիչ եօթնեակ՝ յարմար ուս
 է եղանակ իբրու գար
 անտի ըսկիզբն արա վարժ
 զի իցեա դու հասուն յաշ
 Յորժամ երթաս 'ի դպրա
 կարծիր դրնալ 'ի բուրաս
 կուտել զծաղիկ դու զանա
 առնել պրտակ քոյդ գագա
 Լէր աղեքսանդրո փիլի
 որ միշտ 'ի խաղս ոլմսյա
 զինչ թագ առնէր նա յաղթա
 ընծայէր հօրն առիթ ցնծ
 Վիսեան դու քեզ զայն պատմու
 զէա գեղեցկին յօսեփ ման
 անկ դու զծաղկունքս զանա
 ըզբարի վարս և զջան ուս

նան,
 Թեան.
 կան,
 նման:
 կան,
 ցան.
 ան,
 ցան:
 ման,
 նան.
 ման,
 նան:
 տան,
 տան.
 զան,
 Թան:
 պեան,
 կան.
 կան,
 ման:
 ճան,
 կան.
 զան,
 ման:
 Յոր

Յորժամ երթաս 'ի վարժա-
 մի ուտելոյ արասցես
 միտդ հայելի է ջնջա-
 գորորչանայ նրսեմա-
 կանխեա՛ ուրախ 'ի դպրա-
 քան յրգբօսանս ունայնա-
 զսեամբս մտից տան կրթու-
 մաշեսցեն ոտք քո յընթաց
 Ըմէն նրման սիրէ զնր
 Թէ իցեն անդ 'ի դպրա-
 անմեղ մանկանց որք քեզ նր
 դու լեր նոցա ընտելա-
 Եթէ իցէ անդ ծաղրա-
 և անրզգամ ոք ապեր-
 իբրև յօձէ ցուրտ դիմա-
 փախի՛ր կամօք ճոջ տեղա-
 Յիսուս ամօքն երկոտա-
 քեզ հայելի է ցուցա-
 Թէպէտ գիտէր զամենայն
 հարցանէր զէտ կարօտա-
 հասակ քո քեզ խրատա-
 Թէ նախ հարցման ես պարտա-
 ապա տալոյ ըզ պատաս-
 եթէ գիտես թէ զինչ հար-

րան,
 Ջան,
 կան,
 կան:
 տան,
 կան,
 Թեան,
 ման:
 ման,
 տան,
 ման,
 կան:
 բան,
 Ջան,
 կան,
 կան:
 սան,
 կան,
 բան,
 կան:
 կան,
 կան,
 խան,
 ցան:
 Գն

Գնաս դու զէս վաճառաւ
 մըտացոյ ընչեւք գընել ըզ
 Զանն խրրիս առնել ուս
 և լի բարեօք դառնալ 'ի
 Տայր քո և մայրոյ ուրախա
 խնդասցեն միշտ 'ի քոյդ վարժ
 որպէս Յիսուս էր գոհա
 զաշակերտացն կրթեց
 Մինչ է հասակ քո մանկա
 է ընդունակ կնքոյ տրպ
 կամ նորատունկ երբու Փե
 վեր զգլի նոճեայ նը
 Լէր դու տեղի բարւոյ տրպ
 նոճ ուղղաձև բարձրադիս
 զի մի յետոյ եցես զուր
 Թէ հակեցիս 'ի չար կող
 հարց վարժողիդ խոնարհա
 զի'նչ է Աճ մեր էա
 ասասցէ քեզ'նա է
 ստեղծող գոյեց խնամա
 Ծանխր զաշխարհ չոր 'ի մէջ
 ոչ են յառաջ քան զյաւել
 ուրեմն գոյ մի տեր
 ժամուց հաստիչ չորք 'ի նը

կան,
 բան.
 ման,
 տան:
 կան,
 ման.
 բան,
 ման:
 կան,
 ման.
 տան,
 ման:
 ման,
 ման.
 Զան,
 ման:
 կան,
 կան.
 միայն,
 կան:
 կան,
 տեան.
 միայն,
 մայն:
 հա

Մ՛ճւտ 'ի պարտեզ մի տընկա
 համայն ծաղկանց ընդունա
 տես զարեգակն որ ցուցա
 նոցա գունոցըն զանա
 Արպէս որ լոյս արեգա
 տայ քեզ զիմաց գունոց ծաղ
 այն մեր Լ՛ճն որ աննը
 արարիչ է արեգա
 Լ՛յս երկինքս որ՝ քօղոյ նը
 ծաղկեալ աստղօք է փայլա
 ունի յինքեան իմացա
 զակնէր պայծառ հրեշտակա
 Լ՛յլ թէ իրաց մի պահա
 այնքան գեղով է պատուա
 պահեցեալ իրն 'ի յայն ա
 որքան գեղով է փայլա
 Լ՛յնք որ այնքան են պատուա
 արարչին մեր 'ի պաշտօն
 իմն գու զայն յոյժ աննը
 այնց գեղեցկաց տր և իչ
 Եթէ հարցցես ըզ թի՛ւն որ
 մի՛ է միայն՝ ոչ բազմա
 որ ունի միտ բան և հո
 մի կատարեալ 'ի յերե

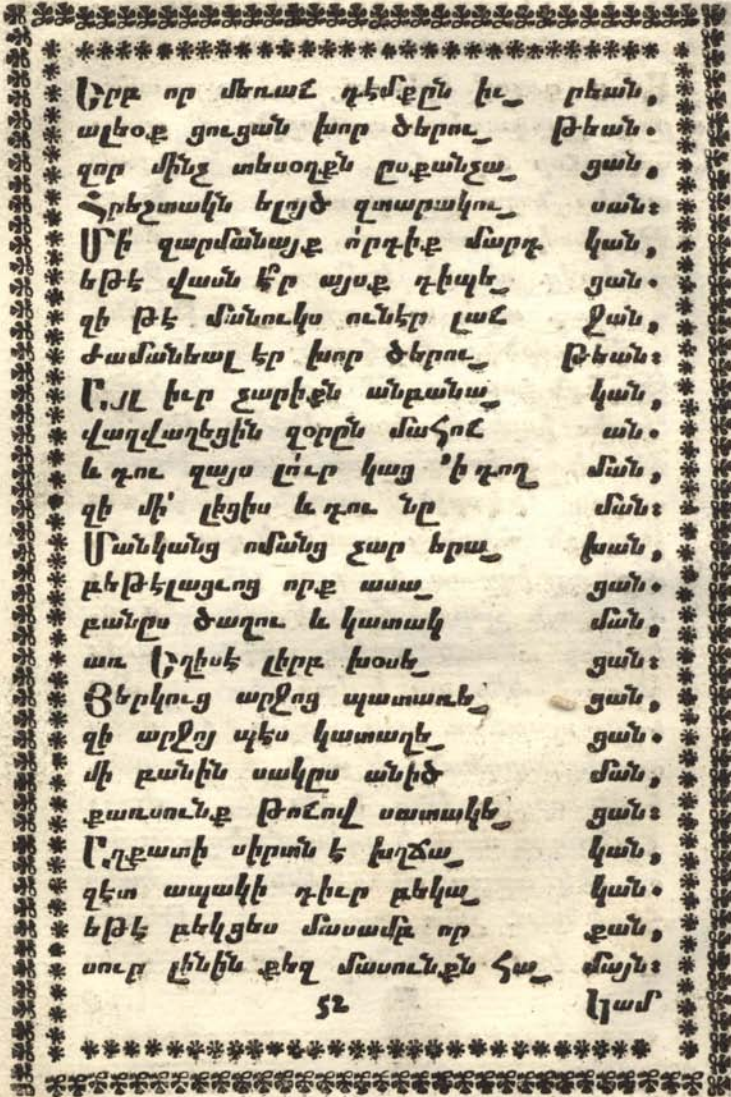
կան,
 կան.
 կան,
 զան:
 կան,
 կան.
 ման,
 կան:
 ման,
 կան.
 կան,
 կան:
 րան,
 կան.
 ման,
 կան:
 կան,
 կան.
 ման,
 խան:
 քան,
 կան.
 գի,
 սեան:
 Լ.

Ընդուն 'ի ձեռքդ՝ ըզ մի շու-
 հոտով գունով որ զանա-
 բայց մի՛ ծաղիկ են երե-
 այսպէս և հայր . հոգին և
 հայրն է նրման արեգա-
 լոյսն և իւր տապըն ջերմա-
 լոյսն է ծրնունդ մրտաց և
 տապն է հոգին պարզ անձնա-
 Որպէս արեն յիւրում ծաղ-
 ասի ծնանիլ անապա-
 փապըն բղիւիլ անզրաշա-
 փքօք իմն զմինն երե-
 Բարին է միշտ հաղորդա-
 այնքան յաւէտ ըստ զօրու-
 իսկ ՄԾ է անհունա-
 անհուն ծնանի զբանն էա-
 Ո՛չ ըստ բանից մեր ցնդա-
 և՛ի մրտաց բաժանա-
 այլ որպէս լոյս արեգա-
 միտածրնունդ և անձնա-
 հայրն որ աղբիւր է բարու-
 զանհուն բարի մի անձնա-
 բղիւէ զէտ տապ արեգա-
 շ հոգին ՄԾ գետ բարու-

շան,
 զան.
 քեան,
 Բան:
 կան,
 կան.
 բան,
 կան,
 ման,
 կան.
 կան,
 քեան:
 կան,
 Թեան.
 կան,
 կան:
 կան,
 կան.
 կան,
 կան:
 Թեան,
 կան.
 կան,
 Թեան:
 Զոր

Զորքս բողբոջ՝ ըյս գերար փեան,
 արիսպագեանն Ըստոճածա՝ բան.
 կոչէ զՈրդին որ է հօր բան,
 նաև զհօդին սբ էա՝ կան:
 Եռամիոյս միակա՝ մեան,
 միակ կամօք և հաճու թեան.
 միջին անձն որ՝ Որդի և բան,
 էջ 'ի յարգանս սբ մայրա՝ կան:
 Էառ զբնութիւն մեր մարդկութեան,
 զհօդի մարմին զմիա բանա՝ կան.
 բաց 'ի մեղաց զայլոս հա՝ մայն,
 զերկիս ըզ ցաշ զկիր տրտմութեան:
 Պատկեր հօդիս տիպ բանա՝ կան,
 ջունեելով գին զայլ ինչ ար ժան.
 նախատրպին եղև կա՝ րօտ,
 արժան գընոյ իւր փրկու թեան:
 Զայս քեզ մանուկ նիւթ կրթութեան,
 սակաւ ետու առիթ վարժ ման.
 զոր թէ առցես դու յիմաց ման,
 չայլոցն իցես ընդունա՝ բան:
 Լէր դու միջիւն գործունա՝ կան,
 յամարայնի քուժ՝ մանկու թեան.
 հաւաքելով զպէտս ճրժ՝ ուան,
 յապրուստ կենացրդ ծերու թեան:
 Լեր

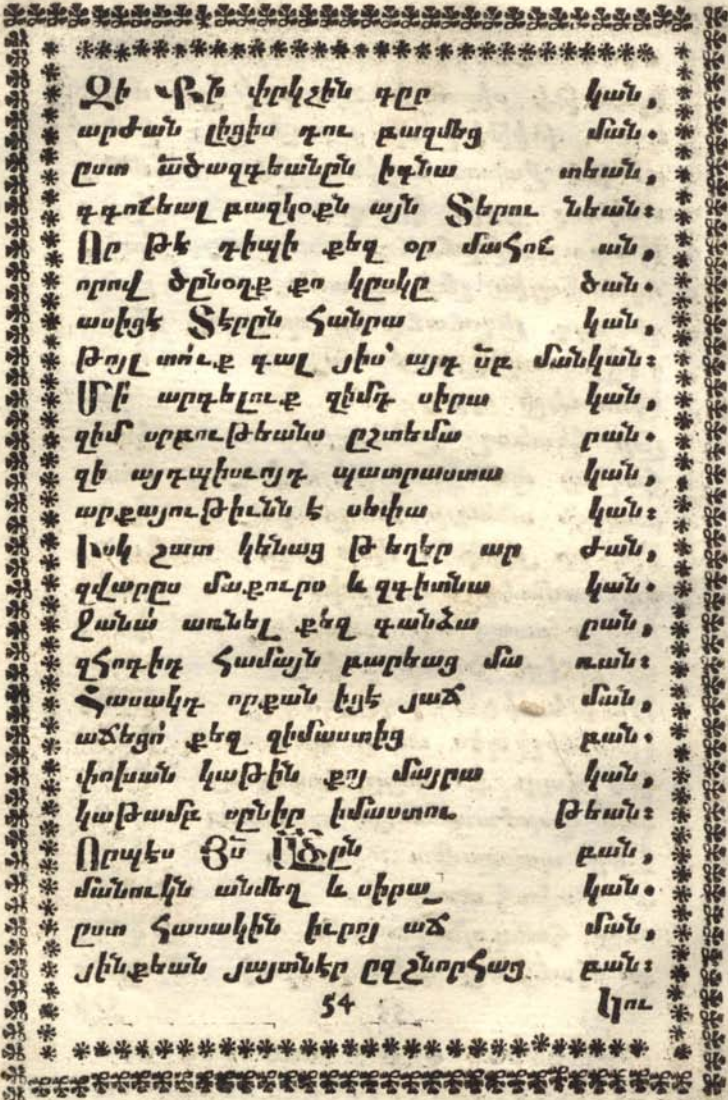
Ըմբ գորով երկոտա_ սան,
 ընդ վարդապետս տաճարին_ տան.
 օրինաւոր չիրաւա_ բան
 առնէր նոցա ըզ պատաս_ խան:
 Յօրինակէդ առ բան վարժ_ ման,
 գործովդ անբիծ և մաքրա_ ջան.
 զլեզուդ արն ակն օրհնու_ Թեան,
 և մի՛ գործիք հայհոյու_ Թեան:
 Արդիքն յուդայ էր՝ և օ_ նան,
 'ի տիս իւրեանց խակ մանկու_ Թեան.
 հետեւելով խորդ ջարու_ Թեան,
 անկան 'ի կարթ դառնն_ մահոճան:
 Արդիքն հեղեայ դառն և դա_ Ժան.
 որք ըզ խրրատ հօրն ոչ լու_ ան.
 ո՛չ միայն ջար մահոճամբ մե_ ան,
 և հօտի տեառն առիթ անկ_ ման:
 հապանակին այլ և վար_ ման
 եղեն պատճառ ջար գերեց_ ման.
 ուստի նարդեանս և յաւի_ տեան,
 կոչին որդիք խեռ և դա_ Ժան:
 Լուր դու մանուկ զդիպողաճոյս_ բան,
 որ մէկ տըլայ տիօք ման_ կան.
 հետեւեալ շատ ջարու_ Թեան,
 զմահ իւր արար նախաժա_ ման:
 Եւբբ

Երբ որ մեռաւ դէմքն իւրեան,
 ալեօք ցուցան խոր ծերու թեան.
 զոր մինչ տեսողքն ըսքանչացան,
 հրեշտակն ելոյժ զտարակուսան:
 Մի զարմանայք որդիք մարդկան,
 եթէ վասն էր այսք դիպեցան.
 զի թէ մանուկս ունէր լաւ ջան,
 Ժամանեալ էր խոր ծերու թեան:
 Եւ իւր չարիքն անբանալիան,
 վաղճաղեցին զօրրն մահո՛ւ ան.
 և դու զայս լուր կաց 'ի դողման,
 զի մի լեցես և դու նը ման:
 Մանկանց ոմանց չար երախան,
 բեթէլացւոց որք ասացան.
 բանրս ծաղու և կատակ ման,
 առ Եղիսէ լերբ խօսեցան:
 Յերկուց արջոց պատառեցան,
 զի արջոյ պէս կատաղեցան.
 մի բանին սակրս անիծման,
 քառսունք թռնով սատակեցան:
 Եղբատի սիրտն է խղճական,
 զէտ ապակի դիւր բեկական.
 եթէ բեկցես մասամբ որ քան,
 սուր լինին քեզ մասունքն համայն:
 հաւ կամ

Կամ թէ սիրուն է ճրագ՝ ի վառ ման,
 և դու թիթեղ մի զըրօ ջան.
 որ թէ ջանաս նորին շիջ
 անկեալ այրիս կիզողա,
 Մաքուր լեզուաւդ անաղտա,
 ովսաննային լեր պատմա,
 զի այդ լեզուաւդ ես պարտա,
 զԱՃ գովել արժանա,
 Սամուէլի սրբոյ ման,
 լեր հեաւօղ նրմանա,
 հեղեայ պատուօղ՝ թէ և խո,
 բանին անսայր հնազանդա,
 Բ. Ե. որ յերկնից մինչ եղև
 ո՛վ սամուէլ ծառայ իմ
 խօսիր ասաց մը պատուա,
 զի լուչից ծառայդ խո,
 Եւ թէ ՚ի քէն հարցցեն ըզ
 Սամուէլի պէս տուր պատաս
 թէ հայր քո մայր Ըօսարա,
 կամ վարժապետ քո պատուա,
 Լեր պարզամիտ աղաւնա
 և ողջախոհ տատրակա
 օձոյ հանգոյն խոհեմա
 քո հաւատոյ գլխոյդ պահ

Ժան.
 ման,
 կան:
 կան,
 բան.
 կան:
 կան:
 կան
 կան.
 տան,
 կան:
 Ճայն,
 տան.
 կան,
 տան:
 բան,
 խան.
 կան,
 կան:
 կան,
 նման.
 կան,
 պան:
 Զի

Զե Քի փրկչին գրը կան,
 արժան լիցիս դու բազմեց ման.
 ըստ անձազգեաննն իդնա տեան,
 դգուհեալ բազկօքն այն Տերու նեան:
 Ար թե դիպի քեզ օր մահու ան,
 որով ծընօղք քօ կըսկը ծան.
 ասիցէ Տերնն հանրա կան,
 թոյլ տուք գալ յիս՝ այդ սբ մանկան:
 Մի արդեւուք զիմդ սիրա կան,
 զիմ սրբութեանս ըշտեմա բան.
 զե այդպիսուոյդ պատրաստա կան,
 արքայութիւնն է սեփա կան:
 Իսկ շատ կենաց թեղեր ար ժան,
 զվարըս մաքուրօ և զգիտնա կան.
 Զանս առնել քեզ գանձա բան,
 զհօդիդ համայն բարեաց մա աան:
 հասակդ որքան էյէ յաճ ման,
 աճեցո՛ քեզ զիմաստից բան.
 փոխան կաթին քոյ մայրա կան,
 կաթամբ օրնիր իմաստու թեան:
 Արպէս Յս ՍՃրն բան,
 մանուկն անմեղ և սիրա կան.
 ըստ հասակին իւրոյ աճ ման,
 յինքեան յայտնէր ըզչնօրհաց բան:
 Կու

Կուսակա՛ն ՚ի քեզ զհանձար ուս ման,
 զիտ ըզ կայծ քար զհուրն ՚ի յինքեան.
 որ թէ լեցի հուր պիտոռա կան,
 հարեալ հաննն ՚ի պետս վառ ման:
 Եւ դու բանիւ հանձարա կան,
 երբ ընանիս մի՛ խօսիր զայն.
 մինչ որ հարցեալ երբ ՚ի հար ման,
 տացես ըզ կայծ իմաստու թեան:
 Տես զարեգակն արփիա կան,
 որոյ լոյսն է յար անխա փան.
 թէ նոթ երկրի և վերնա կան,
 տայ փո֊ առ փոխ զլոյս իւրա կան:
 Վեզ յարմար տիպ խոնարհու թէ,
 լինի ինքեամք ՚ի շրջեց ման.
 ՚ի բարձրանալ շիցածաց ման,
 ոչ մըթանայ ինչ ՚ի ծագ ման:
 Արջափ լինիս հանձարա բան,
 այնչափ կանց դու ՚ի լուռ թեան.
 զի լուռ թիւնն է պատոռա կան,
 քան զանդէս ինչ բան ճոխա կան:
 Լէր աշակերտ Վիթագո բեան,
 որ եկելոցն ՚ի դպրա տան.
 հինգ ամ պատոռէր տայր լուռ թեան,
 նախ զայն կարծել ուսման ար ժան:

Լուծիւնն է բան պատուա կան,
 բան զանդէպ խօսքն ունայնա կան,
 շատք զղջացան թէ խօսե ցան,
 ոչ ոք զղջաց 'ի լըռեց ման:
 Յարիստոսէն որ ճեմնս կան,
 հարցին ըզմի տարակու սան:
 յաթէնս վն էր սիրեն զկարճ բան,
 ասաց՝ զի մերձ է լըռու թեան:
 Մըկրտիչ Տեառն 'ի մանկու թեան,
 մինչ ցերեսուն ամ լըռա կան,
 ուսաւ զարհեստ լուռ կացու թեան,
 ապա թէ ձայն եղև գոչ ման:
 Հակառակաց դու 'ի յա տեան,
 լուռ կայ իբրու զայր ոք ան բան,
 մըտօք խոկն զնորա զուր ջան,
 ճոխաբան լեր 'ի յիմաց ման:
 Եւստիսօսելն է իգա կան,
 որոց կարճ է խելքն իմաց ման,
 բազմաց բառից կարօտա նան,
 զմիտսրն յայտնել զոր խոկա ցան:
 կենդանիքն որք են գիտնա կան,
 սակաւախօս ըեն կարճա ձայն,
 որպէս օձն է խոհեմա կան,
 ագռաշն յիմար կարկանջա կան:
 Է 56 Ըյնէ

Ընէ կարի խմաստնա
 որ քիչ խօսիւք է պերճա
 զի մտառէ գբանս յիմաց
 քան Թէ լիզոճաճն արտարեր
 Ըյս և յաղօթս է պիտոճա
 ընդ մաքսողին սրտի բաղիս
 որ քաճեա՛ զիս յասել մի
 արդարացաճ նա առ ժա
 Փարիսեցին ամբարտաճ
 որ յաղօթելն էր շատա
 և աշխարհի մեղադրա
 դատապատեալ էջ 'ի գե
 'Սախ դու զԸճ գերադրա
 բանիւք պատոճեա՛ վսեմա
 մի՛ նայիր յոճըն ճոխա
 այլ որ 'ի կերպն հաճոյա
 Ըրքայութեան Ըր խնդրա
 և իրաճանցն արդարու
 և այլքն որ քեզ պիտոյա
 յաճելանան միշտ անխա
 Ըրկրորդ պատիճն է ծնողա
 որք արարիչ երկրորդ դե
 որով տացի քճզ երկար
 աստ՛ և յաճեա յարքայու

բան,
 կան.
 ման,
 ման:
 կան,
 ման.
 բան,
 մայն:
 ան,
 բան.
 կան,
 հեան:
 կան,
 կան.
 կան,
 կան:
 կան,
 Թեան.
 կան,
 փան:
 կան,
 պան.
 կեան,
 Թեան:
 Ըր

Երրորդ պատուհան զառիթն ուս ման,
 ըզ վարժապետ քո կրթու, Թեան.
 որ յետ ծնողաց քոց նախնա, կան,
 բարևք կեղոյդ են հոգա, Զան:
 վասրն մաքուր սուրբ կուսու, ԹԵ,
 Զանա դու միշտ՝ մինչ ՚ի վախ Զան.
 որ Թէ հասցես ամուսնու, Թեան,
 առցես պըսակ դու յաղթու, Թեան:
 Ընպես դու կաց յարդարու, Թեան,
 ի վարս անբիծ շիտեր կրթ ման.
 որոց ՚ի կէտ վաճառեց ման,
 չամաչիցես զայնս ՚ի ծախ ման:
 կամ Թէ որդւոցդ ընտանս, կան,
 եցես պատկեր հայելա, կան.
 որք ՚ի վարուցդ ամաչես ցեն,
 քան ՚ի պատուոյդ ծընողա, կան:
 ՄԵ՛ կոյր լինիր դու ՚ի քու՛ Ե տան,
 և օտարաց քաջ տեսա կան.
 դու ես քանոն գիծ քարշա, կան,
 լեր նախ ուղիղ ըոչ Թիւրա, կան:
 Զի Թիւր քանոնն ոչ ուղա, կան,
 առնէ ըզ գիծ երկայնու, Թեան.
 այսպէս և վարքն անմաքրա, կան,
 ոչ լինի տիպ բարւոյն ցուց ման:
 Իմաս

Իմաստութի թարց բարու
 խաբէութիւն է մըլե
 զերկուսն արա գինտ քո սւն
 կամ երկու աչք տեսողա
 թի է մեծանաս փարթամա
 և չունիցիս զիմաստից
 ոսկի իմն ես անասնա
 զէտ այն կրուցն երընջա
 Ո՛վ ՚ի մարդկանց է գեղա
 բանիւ խրատու որ պերճա
 հանդերձ լինի նա տիրա
 զնովաւ արկեալ վայելչա
 լսկ որ տրգէտ շանգործնա
 զէտ աղ անհամ է աղբա
 կոխան լինի ոտից մարդ
 ճանապարհաց տղմոյ նը
 հող տար ուսմանց իմաստու
 քան թէ ընչից ունայնա
 նախամեծար դու արա
 զէտ Սողոմոն խոհեմ Ը՛ր
 Ո՛ր խնդրելով շընորհ դաա
 քան զմեծութիւն կորըստա
 էհաս և այնց յորովա
 գիպաւ անչափ նա մեծու

Թեան,
 կան,
 կան,
 կան:
 կան,
 քան:
 կան,
 կան:
 զան,
 կան:
 կան,
 կան,
 կան,
 կան,
 կան,
 ման:
 Թեան,
 կան:
 զայն,
 քայն:
 ման,
 կան:
 կան,
 Թեան:
 Ը՛րմ

Ըրմատ խրատուն է դառնա կան,
 բայց պըտուղն է յոյժ ցարցրա կան.
 Թէ նախ ճաշես զսաստ լեղընա կան,
 առնուս յետոյ զհամ քարցրու թէ:
 Այք բարեկամք են նախկնա կան,
 ծընողաց քոյ վաղընջա կան.
 մի՛ վայր Լքցես յաղքատու թեան,
 և՛ի Ժամու տընանկու թեան:
 Վանգի Թշուառ խաբշիկ այս կեան,
 ընչեղաց է ընտելա կան.
 քանի ստինքն է կաթնա կան,
 սիրով ծըծեն փաղաքչա կան:
 Խսկ թէ ստինքն երաշտա նան,
 բարեաց ամբարք ունայնա նան.
 յայնժամ վարկեն ըզնա խո տան,
 սակըս ըստեանց ցամաքու թեան:
 Վարդն է սիրուն թէ փրշա կան,
 մեղուն նոյնպէս թէ խայթա կան.
 մի՛ զվարդն ատէր թէ փրշա կան,
 և մի՛ զմեղուն թէ խայթա կան:
 Չբարեկամին քոյ տառա պան,
 կշուի՛ չափեա՛ քեզ իւրա կան.
 Թէ նա կըրէ մարմնով յին քեան,
 դու ՚ի հողիդ մորմնքա կան:

Ըզ վիշտ նորա քեզ սեփա
 համարիլիք ցաւակցա
 Թէ կարօղ ես լեր օգնա
 ցաւոց նորին պատըսպա
 Մի փութասցիս 'ի բան երդ
 Թէ եյստոյգ ինչ պատաս
 զի քեզ դառնայ սովորա
 երդնուլ 'ի սուտ շայլ ինչ դիպ
 Ըյնպէս դու լեր ճշմարտա
 միտքդ եւ լեզուդ լեալ համա
 որ բանրդ քո առանց երդ
 հաւատացման լիցի ար
 Թէ Զանացար դու մեծու
 'ի ցանցն անկար չար փորձու
 փշով խոցեալ զքոյդ խղճմը
 լեալ անհանդիստ ըզբաղա
 Ը հաւաւաճառ արդիւնա
 է ստացուածքն բաւա
 Թէ որդի ես դու մեծա
 ըզ դեմ նորին տես տըխրա
 Վատ է անուռն աղքատու
 բայց յզբաղմանց ազատա
 ՄԸ եղեալ նա ապաս
 յոյս մեծատանն 'ի գանձի

կան,
 կան.
 կան,
 րան:
 ման,
 ման.
 կան,
 ման:
 բան,
 ճայն.
 ման,
 Ժան:
 Թեան,
 ԹԵ.
 տան,
 կան:
 կան,
 կան.
 տան,
 կան:
 Թեան,
 կան.
 տան,
 տան:
 Սեր

Եր մեծութեան շաքատու թէ,
 միջին կեանն է որ բաւա կան,
 մեծն յատկապէս ամբարտաւ ան,
 աղքատն է սուտ երդրմնա շան:
 Արպէս երկաթն է պատուա կան,
 քան թէ ոսկին 'ի ժամ զին ման.
 այսպէս իմաստն 'ի յայտմիկ կեան,
 քան թէ ըզջան ոսկոյ կուտ ման:
 Ա'ջ ճին առանց սանձի վարժ ման,
 ոչ զմեծութիւն թարց գիտու թէ.
 կարես վարել ըստ ուղղու թեան,
 և ժամանել 'ի լաւ վախ ճան:
 Ընչասիրին վատաբախտ կեան,
 զէտ սեղանոյ է սրգա կան.
 որ թէ ունի զբարիս հա մայն,
 չունի զայն որ ըսխառա կան:
 'Խմեռելոց մի' խնդրեր բան,
 Ընչասիրէն շընորհ ուս ման.
 մեռեալ մարդն է գի անկեն դան,
 մեծատունն է ոսկեայ ար ճան:
 Ըբրահամու պէս մեծա տան,
 ո'վ զինչ կարե ասել ինչ բան.
 յոր տաղաւարն էր հիւրա կան,
 հասարակաց ընդունա բան:
 Ըգա

Որ զբարեկամն իբրու ան բան,
 հարկին յուտել միշտ անխա փան,
 անտանելի բեռնն բնու թեան,
 դրնեն որ ոչ տարողա կան:
 Բայց դու չափ դեր քոյդ բընութե,
 յորժամ հարկիս 'ի բազմա կան,
 դու հեղ զգինին թէ յողմ տան,
 զի մի հեղցիս դըրբա կան:
 Լրբեցուծիւնն է կամա կան,
 խելաուուծիւն անբանա կան,
 կորուստ բանին ազնոճու թեան,
 ծընող չարին խրոսվու թեան:
 Լրբեցողն նաև ուղղա կան,
 և կառավարն և զօրա կան,
 են անընդ հատ նրմանա կան,
 նոյն և մանուկըն դպրա տան:
 Երեք կթղայ քեզ բաճա կան,
 զառաջինն արբ վասն ողջու թեան,
 զերկրորդն 'ի տալ քեզ զթշնա ման,
 զերրորդն 'ի շատ ինչ մոլեց ման:
 Լրբեցողն է դև մոլե կան,
 ոյր տենչանն է կորուստ մարդ կան,
 իսկ սա փորէ զդարան ին քեան,
 ըմբռնէ զինքն անելա կան:
 Ը 64 Վիա

փառաց լինի կորրստա
 ընչից նախնեաց վատնողա
 ըզջոհեղիղ բերէ մարդ
 հուր 'ի սօռօմ ծրծրմբա
 Կահանայիցրն զևսա
 Աճ արար խիստ պատուի
 'ի մրտանել ձեր 'ի խո
 մի' հետևիք արբեցու
 Ըյն խորանին լիցի փո
 սուրբ դպրատունըն կրթու
 երբ յայն մոցես սակըս ուս
 մի' ըմպեր նիւթ ինչ արբեց
 Տունկն յարմատոյն է աճա
 փառքն 'ի վարուց խոր հեզու
 իսկ թէ արբեալ դարձցիս գա
 ո՞ր փառքն իցէ քեզ դիպա
 Գու մի' ցանկար փառաց մարդ
 բայց արժանի գործ ցոյց առ
 խոյս տուր և լեր փախըստա
 նա հետևի քեզ անխա
 Որոց փառացն ես ըղձա
 բարեաց նոցին լեր քրտնա
 զի մի' գորվ ոչ սերմնա
 ննձիցես դու զօտար ցո

կան,
 կան,
 կան,
 կան,
 րան.
 րան,
 Թեան:
 խան,
 Թեան.
 ման,
 ման:
 կան,
 ԹԷ.
 զան,
 կան:
 կան,
 այն.
 կան,
 փան:
 կան,
 Զան.
 ցան,
 րեան:
 Ա

* * * * *
 Արուց փրկչին լեր ըղձա կան,
 որ զինչ գործեր փառաց ար ժան.
 ընծայեր հօր իւր էա կան,
 իւր համարեալ զփառս հայրա կան:
 իսկ թէ առ ինչ նոճաստա կան,
 և մարդկօրէն համագիջ ման.
 զայն իւրն ասեր գոլ սեփա կան,
 զպակասութիւնն որ մարմնա կան:
 Նէ դու ըզգործ պատուոյ ար ժան,
 ընծայեա՛ հօր քոյ բընա կան.
 թէ ունիս զեր՝ գերբընա կան,
 տուր էին զէտ փոխառա կան:
 իսկ թէ ըզգործ պակասա կան,
 կամ զամօթոյ առնես ար ժան.
 զայն քոյդ վարկիր նոճաստու թէ,
 ճանաչելով զքոյդ սրխա լան:
 Չի ոչ է քեզ փառք և պար ծան,
 ծրնողաց քոյ ինչ սրխա լան.
 բայց ճոխ լինիս վայելչա կան,
 պատուով նոցին համբաւա կան:
 Սոքա տարան քոյդ սրխալ ման,
 փոքրիկ տիոցըդ մանկա կան,
 տար և նոցին դու ծանրու թեան,
 և սրխալմանցն ՚ի ծերու թեան:

ՄԵՆ ընիր դու մանուկ քա-
 մերի առնելով զհորդ առա-
 զի մի՛ լռեալ դու զանէծն
 ծառայ եղբարցդ իցես խո-
 իսկ և ծնողացդ որ հոգե-
 ըզնոցն պատիւ տուր յարդա-
 մի՛ բամբասեր քրթմնջա-
 ծածուկ յայտնի շըշնջա-
 ՄԵՆ զրպարտեր զհայր քո ուս
 սատեա թէ ոյք առայն ջա-
 ախամբդ որ ես նրկատա-
 յունկրդ մառներ զբան զըրա-
 Ղմարդ մի՛ դատեր ըսա երև
 թէ փառահեղ չէ ըստ տես
 բազէն փոքր է ըստ տեսու-
 սակայն ուժեղ ըստ զօրու-
 Մօսէս լեզուաւ թլոճատա-
 Պօղոս անձամբն էր կարճա-
 Մօսէս հընոցն լճա-
 Պօղոս նորոյս լոյս հանրա-
 լմտ սրխալի ոք վեհա-
 մուղղել ջանար դու լրբա-
 տապանակին ուղղեց ո-
 որպէս դիպաւ չար սատակ

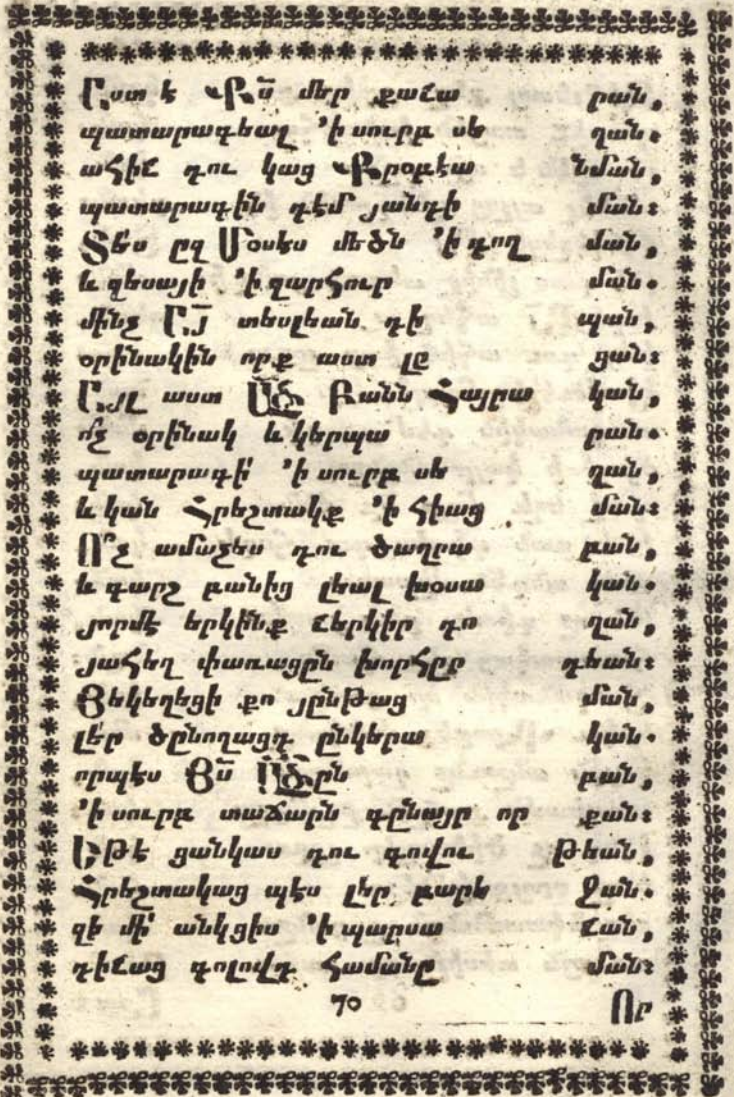
նան,
 կան.
 այն,
 տան:
 կան,
 կան.
 կան,
 կան:
 ման,
 նան.
 կան,
 կան:
 ման,
 ման.
 թեան,
 թեան:
 կան,
 կան.
 բան,
 կան:
 կան,
 կան.
 զայն,
 ման:
 կա

Կարի խնամով լեր ազդա
 'ի միտ ճրգեւ յեշողա
 և մի' լինէր դատողա
 Թէ ոչ ազդմամբն լ'ճա
 Յերես ծնողաց մի' լրբա
 դիմօք նայիր ինչ ծաղրա
 այլ զէտ ծառայ խոնարհա
 'ի վայր նայեաց դու գետնա
 Ձե թէ դու հորըդ յանդի
 երեկցիս լիբբ դիմա
 զայն առնես քեզ սովորա
 յառջև այլոց ևս առնես
 Թէ հայր և մայր քեզ խրաա
 կամ վարժապետ բարւոյ ուս
 ունկրն մատո՞ լըսողա
 խոկա՛ զպատճառըն յիմաց
 Տես զի հրեշտակք 'ի կանգուն
 եբրու ծառայք տն յանդի
 զոտս և զերես ծածկել քու
 պատուել ըզ հայրըն շնորհա
 Իու ըզ ծընօղբըդ բընա
 պատուեա՛ յոտին կանգնելա
 եբրև զերկրորդ քեզ արա
 կամ լ'՛ զէտ կերպա

կան,
 կան.
 կան,
 կան:
 կան,
 կան.
 կան,
 կան:
 ման,
 կան.
 կան,
 զայն:
 տան,
 ման.
 կան,
 ման:
 կան,
 ման.
 թան,
 կան:
 կան,
 կան.
 ըիչ,
 րան:
 Ձե

Զի յեսոյ քեզ որդիք քո
 պատիւ տացին խոնարհա
 զի օրէն է այս բընա
 առնել այլոց զինդրածն ին
 Յեկեղեցի յԸՅ
 Թէ գաս լինիլ տեառն յանդի
 եբր յԸՅ ահեղ ա
 կաց դու ահիւ խոր լըռա
 Սամուէլի մայրըն Ըն
 տապանակին դէմ յանդի
 որպէսի կայր անշնչա
 որով եղև մայր սբ ման
 լուս բան գիտես դու հողե
 ասա անդէն մըտառա
 Թէ ոչ գիտես բան յատկա
 հասարակաց լեր համա
 հապանակին որ քաւչա
 երկու Վրորէք մանկանը
 կային անշունչ զարմացա
 տեսլեամբ քաւչին ըզմայլա
 Ընգ ոչ ծիծաղէր լըբա
 և ոչ զրոյց խենէշա
 այլ նկատմունքն ըսքանչա
 առ այն տեսիլն որ քաւու
 69

զայն,
 կան,
 կան,
 քեան:
 Տան,
 ման.
 տեան,
 կան:
 նան,
 ման.
 կան,
 կան:
 կան,
 կան.
 կան,
 ճայն:
 կան,
 ման.
 կան,
 կան:
 կան,
 կան.
 կան,
 կան.
 Թեան:
 Ըտտ է

Ըստ է Քս մեր քաճա
 պատարագեալ 'ի սուրբ սե
 ահիւ դու կաց Քրօքեա
 պատարագին դեմ յանդի
Տես ըզ Մօսէս մեծն 'ի գող
 և գեայի 'ի զարհօր
 մինչ Ըյ տեսչեան դի
 օրինակին որք աստ լը
 Ըյլ աստ Աճ Բանն Տայրա
 ոչ օրինակ և կերպա
 պատարագի 'ի սուրբ սե
 և կան Տրեշտակք 'ի հիաց
 Ոչ ամաչես դու ծաղրա
 և գարշ բանից լեալ խօսա
 յորմէ երկինք շերկիր դօ
 յահել փառացըն խորհրօ
Յեկեղեցի քօ յընթաց
Լեր ծընողացդ ընկերա
 որպէս Յս Ըճըն
 'ի սուրբ տաճարն գընայր որ
 Եթէ ցանկաս դու գովու
 Տրեշտակաց պէս լիր բարե
 զի մի անկցիս 'ի պարսա
 դիւաց գողովդ համանը

րան,
 զան,
 նման,
 ման:
 ման,
 ման.
 պան,
 ցան:
 կան,
 րան.
 զան,
 ման:
 բան,
 կան.
 զան,
 դեան:
 ման,
 կան.
 բան,
 քան:
 Թեան,
 շան.
 շան,
 ման:
 Որ

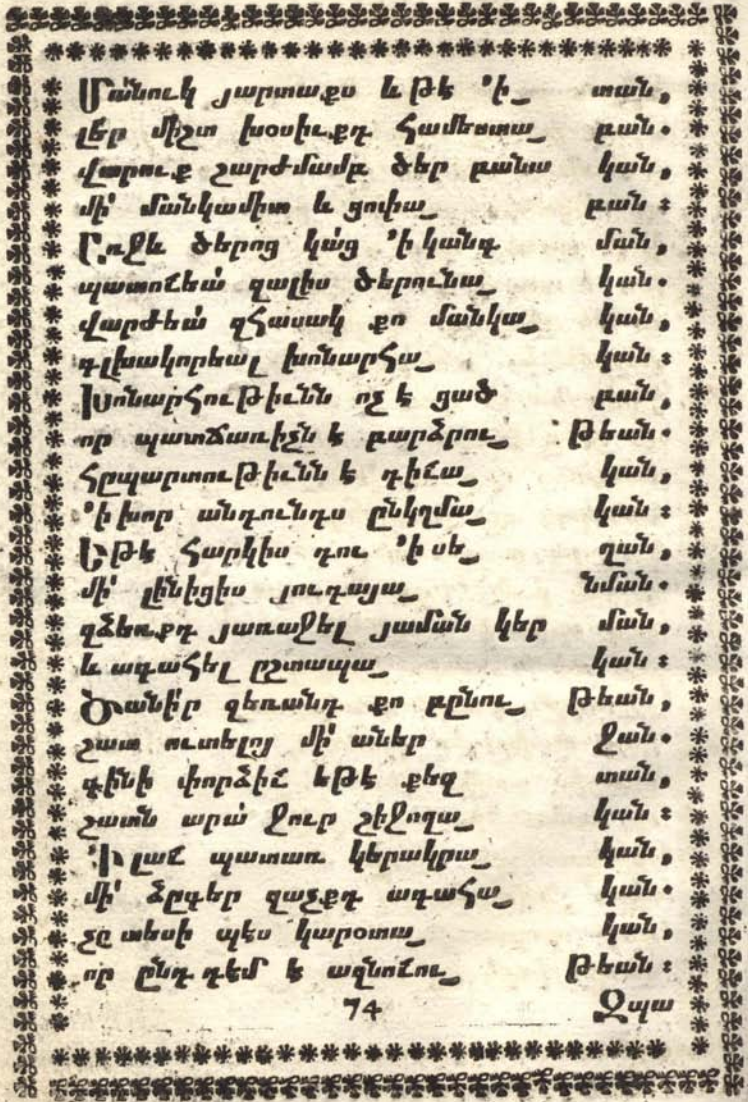
Որ դրպիր չես ընթերցա
 և ոչ ունիս ջորս աստի
 մի՛ կամիր դու 'ի գաս կանգ
 'ի մէջ մարդոց՝ որ ետդ ան
 հայրն Մօսէս սեաւ հնդկա
 հեղ մի փորձիւ էարբ ըզ
 թէ ով հնդիկ եթ ովպա
 և սեաւ ագուաւ յոչ մարդ նը
 Աս էր կանգնիս 'ի մէջ մարդ
 որ եւ 'ի դուրս ասաց ին
 իրաւի է սուրբ հարանց
 զի՛նչ բան ունիս 'ի մէջ մարդ
 զհրեշտակաց տիպրն մանկա
 գրքն որք են պատկերա
 թէ անմեղք են մանկանց նը
 և պարզամտք աղաւնա
 Աս քեզ ասեմ՝ անկիրթ լան
 որ ոչ ունիս ինչ աստի
 զի՛նչ բան ունիս դու յայն ա
 որ կրթելոցն է ճահա
 Պլատոնի 'ի դրպրա
 դրեալ այս ինչ վերա դը
 աներկրաչափ լանբընա
 մի՛ մտցէ յայս 'ի վարժա

կան,
 ճան.
 ման,
 բան:
 կան,
 գան.
 կան,
 ման:
 կան,
 քան.
 բան,
 կան:
 կան,
 հան.
 ման,
 կան:
 բան,
 ճան.
 տեան,
 կան:
 տան,
 բան.
 կան,
 բան:
 Ո՛չ

Ո՛չ միայն դու 'ի ժամանակն ասան,
 պարտիս կանգնիլ պարկեշտա կան.
 այլ թէ 'ի դուրս և թէ 'ի տան,
 պատուհան զհրեշտակդ որ պահապան:
 Ար յամեն տեղ ընդ քեզ շուրջ գան,
 զչար և բարիդ գրեւ ջա նան.
 զի ընթերցցին յահելն ա տեան,
 յորժամ գայ տերն 'ի դատաստան:
 Մի ասեր թէ մեզք մանկու թեան,
 ոչ հարցանին ըոչ 'ի փորձ գան.
 Զանտոնի մեղս տըղայու թեան,
 ո՞րպէս հարցին դեք վիճա կան:
 Իսկ ըզ դիւաց սեաւ գարշա կան,
 ժաննօք չարեաց գազանա կան.
 յորոց կամիս գու զերծա կան,
 լեր հրեշտակաց ասայնջա կան:
 Յաշխարհս որքան մեծ ծառեր կան,
 փոքրէն սկսեալ և մեծա նան.
 զմեզքն որ կարծես նկրելա կան,
 թէ հոգ չանես շուտ լեռնա կան:
 'Կփողոցներն և 'ի շու կան,
 մի' խաղար վեգ չայլ ինչ խո տան.
 խաղ քո լիցի գիրք սրբա զան,
 յորոց կըլծես զինաստից բան:
 Թ. 72 Բ. ան

Վրան ըզ ճինազն հաւքաշա-
 այս է խաբել արդիւնա-
 թէ միտք պահես զոր խրրատ
 ոչ անկանիս յուռկան խար
 Մի առներ դու գործ զըջաց
 թէ և պատիժքն 'ի թագուն
 օր մի ընի որ 'ի յայտ
 փոշիմանիս անօդա-
 Չէս նայիր դու 'ի ձերու՛մ
 որ զինչ խօսին է եպի-
 մանկանց որք են խեռ և դա-
 ծընողաց ոչ հնազանդա-
 իսկ ըզ բարիս անըռա-
 գովեն բանիւ դրուատա-
 բեզ օրինակ խայրէթի
 թէ ունին ունիս ըսողա-
 Ջջարըն գանեն բամբասա-
 յոյց փախչիցիս զզոռողա-
 զբարիս գովեն ներբողա-
 որ նախանձիս նոցա շարժ
 Տրեշտակքն վասըն մաքրու-
 միշտ ընդունին ըզ գովա-
 դեք պարսաւին միշտ անխա-
 վասըն իւրեանց աղտեղու-

կան,
 կան,
 տան,
 ման :
 ման,
 կան,
 գան,
 կան :
 տան,
 քան :
 ժան,
 կան :
 կան,
 կան,
 տան,
 կան :
 կան,
 կան,
 կան,
 ման :
 թեան,
 սան,
 փան,
 թեան :

Մանուկ յարտաքս և թէ 'ի
Լեր միջտ խօսիւքդ համեօտա
Վարուք շարժամբ ծեր բանա
մի' մանկամիտ և ցոփա
Ըռքե ծերոց կնոց 'ի կանգ
պատուեան զալիս ծերունա
Վարժեան զհասակ քո մանկա
դիտակորեալ խոնարհա
խոնարհու թիւնն ոչ է ցած
որ պատճառիչն է բարձրու
հրպարտութիւնն է դիւա
'ի խոր անդունդս ընկղմա
Եթէ հարկիս դու 'ի սե
մի' լինեցիս յուղայա
զձեռքդ յառաջել յաման կեր
և ազահել ըտապա
Ծանիր զեռանդ քո բընու
շառ ուտելոյ մի' աներ
գինի փորձիւն էթէ քեզ
շատն արա' ջուր շիջողա
'իլլաւ պատառ կերակրա
մի' ճըգեր զաչքդ ազահա
չը անսի պէս կարօտա
որ ընդ դեմ է ազնունու
Զպ

տան,
բան.
կան,
բան :
ման,
կան.
կան,
կան :
բան,
Թեան.
կան,
կան :
զան,
նման.
ման,
կան :
Թեան,
Զան.
տան,
կան :
կան,
կան.
կան,
Թեան :
Զպ

Ժանտամահ են թավունա
 զանմարելի հուր հոգւոյդ
 թէ պատճառեն զմիտ մաքրա
 ունայն է միշտ և պատրա
 Մի խաբիր դու պարզմտ
 բանիւք օձիցրն թիւնա
 ապա թէ ոչ զաչք քո բա
 որոց քոցիչնիր պիտւա
 'Սոքա 'ի հուր ծրծրմբա
 քարչեն ըզ քեզ յանշէջ գե
 որոց իղձն է սօդօմա
 անյիշելին շանբընա
 Բայց թէ այն գործրն մոլե
 որքան արժան է ատեց
 դու 'ի պատժոցրն սարսա
 ուսիր 'ի հրոյն գոմորա
 Որ անձրելի պէս տեղա
 հուր և ծրծումբ քիւքիւրտա
 ըզ դրրախտի պէս երկիրն
 արարին ճեօջ և խիստ խո
 Լյս քան բանից խրրատա
 թէ ունին եդեր հնազանդոտ
 ոչ խընայեմ յայլու՛մ դիպ
 տալ քեզ խրրատ որդիա
 (ԱՆՐԶ)

կան,
 տան.
 կան,
 կան:
 կան,
 կան.
 նան,
 կան:
 կան,
 հեան.
 կան,
 կան:
 կան,
 ման.
 կան,
 կան:
 ցան,
 կան.
 այն,
 պան:
 կան,
 կան.
 ման,
 կան:

